

*Wijziging van de inkomstenbelasting
en van de loonbelasting*

MEMORIE VAN TOELICHTING

NR. 3

Algemeen

A. Inleiding

Om verschillende redenen is er aanleiding in de inkomstenbelasting en in de loonbelasting een aantal structurele wijzigingen aan te brengen. In het wetsontwerp zijn deze wijzigingen, die op zo verschillende terreinen van de inkomstenbelasting liggen dat zij te zamen als een – zij het beperkte – herziening van deze belasting zouden mogen worden aangeduid, bijeengebracht. Deze herziening houdt materiële wijzigingen in, maar heeft op verscheidene punten met name het karakter van een vereenvoudiging.

Een van de voorgestelde maatregelen, die ten behoeve van zelfstandigen, heeft in bepaalde opzichten een wat ander karakter dan de overige. Deze maatregel wordt nl. in belangrijke mate ingegeven door economische motieven en valt in zoverre buiten het terrein van de fiscaliteit in engere zin.

Wat de overige maatregelen betreft vormt, zoals gezegd, vereenvoudiging een van de hoofdthema's van deze herziening. Naar het oordeel van de Regering is het nl. dringend gewenst de belastingheffing naar het inkomen op een aantal punten minder ingewikkeld te maken. Van steeds meer zijden geraakt men overtuigd van deze noodzaak. Voor de in het wetsontwerp opgenomen vereenvoudigingsvoorstellen hebben de ondergetekende gebruik kunnen maken van adviezen welke de Adviescommissie voor de bestudering van een aantal fiscale vraagstukken, veelal aangeduid als de commissie-Hofstra, heeft uitgebracht en van het door een studiec ommissie van de Vereniging van inspecteurs van 's Rijks belastingen uitgebracht rapport inzake vereenvoudiging van de inkomstenbelasting. Deze schrifturen zijn voor het inzicht in de daarin behandelde onderwerpen en bij het zoeken naar – ook uit het oogpunt van eenvoud – betere regelingen daarvoor, van veel betekenis.

Bij vereenvoudiging van de belastingsheffing gaat het om drie aspecten daarvan die zo mogelijk alle drie dienen te worden nagestreefd. Het gaat hierom:

a. vereenvoudiging en daarmee verduidelijking van de wetgeving waardoor de mogelijkheden van op uiteenlopende interpretaties gegronde verschillen worden verkleind;

b. (ten dele met a samenhangend) het vergemakkelijken van de administratieve plichten van de belastingplichtige, zoals het invullen van het aangiftebiljet en het bewaren van allerlei bescheiden;

c. het vergemakkelijken van de taak van de belastingadministratie, waaronder mede valt het verkleinen van het aantal belastingplichtigen aan wie een aanslag in de inkomstenbelasting moet worden opgelegd.

De voorganger van de tweede ondergetekende heeft aan de commissie-Hofstra onder meer verzocht advies uit te brengen over de forfaitaire regelingen met betrekking tot aftrekbare kosten en de aftrekgeregeling voor de werkende gehuwde vrouw. Op 29 december 1967 is het rapport over de forfaitaire regelingen met betrekking tot de aftrekbare kosten uitgebracht, terwijl het rapport over de aftrek voor de werkende gehuwde vrouw is verschenen op 22 juli 1968. Beide rapporten zijn aan de Kamer aangeboden bij brief van 18 februari 1969 (Zitting 1968-1969 – 10 027, nr. 1).

Een derde aangelegenheid die tot moeilijkheden heeft geleid, is de aftrek van buitengewone lasten. Zoals bekend, dreigde mede door de verhoging van de premies van de ziektekostenverzekeringen een zonder wetswijziging niet op te vangen dijkdoorbraak. Om die reden is voor het jaar 1968 een tijdelijke regeling getroffen. Deze is later gecontinueerd voor de jaren 1969 en 1970, terwijl inmiddels – op 16 september 1968 – aan de commissie-Hofstra was verzocht advies uit te brengen over de problematiek inzake de aftrek van persoonlijke verplichtingen, buitengewone lasten en giften. Het rapport over dit onderwerp is op 17 juni j.l. uitgebracht.

Tijdens de intensieve bestudering van het eerstvermelde rapport van de commissie-Hofstra is bij de tweede ondergetekende de gedachte opgekomen of geen belangrijke vereenvoudiging zou kunnen worden verkregen door verschillende aftrekposten, waarvan belastingplichtigen desgewenst gebruik fiscaal veel werk opleveren en daardoor ook de aanslagregeling bemoeilijken – op veel grotere schaal dan thans geschiedt op forfaitaire wijze vast te stellen. Hij heeft daarbij gedacht aan een samenstel van forfaits voor onderscheiden categorieën van aftrekposten, waarvan belastingplichtigen desgewenst gebruik zouden kunnen maken. Dit zou kunnen leiden tot een beperking van de administratieve werkzaamheden van belastingplichtigen en fiscaal. Het aantal gevallen waarin belastingplichtigen bewijsstukken moeten overleggen zou kleiner worden, de discussies tussen belastingplichtigen en fiscaal over aftrekposten zouden zich in geringere mate gaan voordoen en ook de rechtsgeschillen daarover zouden in aantal afnemen. Dit zou mogelijk kunnen leiden tot de introductie van een vereenvoudigd aangiftebiljet welke gedachte in de publiciteit is gekomen onder het motto: „verkorte aangifte”. Een dergelijk systeem zou slechts zinvol en aanvaardbaar zijn als de verhouding tussen het aantal belastingplichtigen die van de regeling gebruik zouden maken, het verschil in de belastingheffing tussen belastingplichtigen onderling en het daarmee gepaard gaande budgettaire offer, als acceptabel kunnen worden beschouwd.

Voor de beantwoording van de vraag of het mogelijk is tot een dergelijke regeling te komen, was het nodig over een aantal kwantitatieve gegevens te beschikken. De tweede ondergetekende heeft daartoe een uitvoerig onderzoek doen instellen, uitgaande van de laatste hem ten dienste staande gegevens, nl. die over het jaar 1966. Dit onderzoek is inmiddels grotendeels afgesloten. Doelstelling hierbij was na te gaan hoeveel belastingplichtigen van de bestaande forfaits gebruik maken, hoeveel belastingplichtigen en tot welke bedragen aftrekposten van verschillende aard opvoeren en hoe deze cijfers er uit gaan zien indien men combinaties van aftrekposten maakt, al dan niet rekening houdende met bestaande forfaits. Een samenstel van forfaits wordt immers pas dan budgettair verantwoord indien er een zekere spreiding optreedt naar het aantal en de mate waarin de belastingplichtigen van diverse aftrekposten gebruik maken. Met als uitgangspunt de gegevens over het jaar 1967 wordt het kwantitatief onderzoek voortgezet, nu echter meer gericht op het verkrijgen van andere voor het fiscale beleid van belang zijnde gegevens, dan nodig voor het verkrijgen van een inzicht in de mogelijkheden van een verkorte aangifte.

De voorlopige resultaten van het eerstbedoelde onderzoek – zodra het is voltooid hoopt de tweede ondergetekende de definitieve resultaten ervan nog in de loop van dit jaar met een toelichting ter kennis van de Kamer te brengen – hebben geleid tot de conclusie dat de onderlinge verschillen met betrekking tot aftrekposten te groot zijn om de meerderheid van de belastingplichtigen te brengen onder een forfaitaire regeling die niet een te groot budgettair offer inhoudt. Anders geformuleerd: de statistische spreiding van het aantal aftrekposten waarvan de belastingplichtigen gebruik maken en van de mate waarin dat plaatsvindt, was niet voldoende groot in verhouding tot het budgettaire offer dat dan noodzakelijk werd.

Deze conclusie houdt echter nog niet in dat het uitgesloten moet worden geacht te komen tot een regime van een facultatieve verkorte aangifte. De tweede ondergetekende denkt hierbij aan de mogelijkheid de grote groep van belastingplichtigen met een eenvoudig samengesteld belastbaar inkomen toe te staan desgewenst een vereenvoudigd aangiftetiljet in te dienen. Deze verkorte aangifte heeft uiteraard alleen administratieve betekenis. Zij leidt niet tot materiële afwijkingen met betrekking tot de grootte van het fiscale inkomen, behoudens wellicht op ondergeschikte punten ter wille van de technische verwerking van deze aangiften. Men zou hier b.v. kunnen denken aan aftrek van bepaalde persoonlijke verplichtingen in het jaar waarop ze betrekking hebben in plaats van in het jaar waarin ze worden betaald. Een ander punt waarvan in dit verband op langere termijn wordt gedacht is het voorgedrukt opnemen in het aangifteformulier van gegevens waarover de fiscus uit anderen hoofde reeds beschikt of in de toekomst – wanneer de automatisering verder is voortgeschreden – zal gaan beschikken. Voorts is er op technische gronden wellicht ook aanleiding in het formele recht wijziging te brengen. Met name denkt de tweede ondergetekende hier aan de navorderingsmogelijkheden met betrekking tot zonder controle opgelegde aanslagen.

De studie van deze mogelijkheid voor een administratieve verkorte aangifte is echter nog niet afgesloten. Zo daarbij mocht blijken dat het gewenst is bepaalde wijzigingen van de wet in te voeren – hiervoor zijn enkele punten van deze aard als voorbeeld genoemd – dan zal er naar het oordeel van de ondergetekenden naar gestreefd dienen te worden het wetsontwerp daarvoor zo spoedig mogelijk in te dienen.

De strekking van het thans voorliggende wetsontwerp is, zoals reeds aangeduid, in de eerste plaats om mede aan de hand van de rapporten van de commissie-Hofstra over aftrekbare kosten, reiskosten en buitengewone lasten, te komen tot zekere vereenvoudigingen in de thans geldende regelingen. Op de inhoud van de met betrekking tot deze punten gedane voorstellen komen de ondergetekenden hierna onder B terug. Daarnaast bevat dit ontwerp een voorstel tot wijziging van de aftrekregeling voor de werkende gehuwde vrouw en een voorstel tot vereenvoudiging van de opbrengstberekening met betrekking tot de eigen woning. Verwezen zij naar de onderdelen C en D van dit gedeelte van de memorie. Voorts wordt voorgesteld de aanslaggrens te verhogen. In dit gedeelte van de memorie wordt daaraan aandacht gegeven in onderdeel E. Onderdeel F licht een voorgestelde maatregel ten behoeve van degenen met de laagste, nog belaste inkomens toe. Van de gelegenheid die dit ontwerp bood is tevens gebruik gemaakt om enige andere, meer op het technische terrein liggende wijzigingen – aangegeven in onderdeel G – voor te stellen. Ten slotte wijdt onderdeel H aandacht aan de voorgestelde aftrek ten behoeve van zelfstandigen.

B. Voorstellen over arbeidskosten, reiskosten en buitengewone lasten

Op deze onderdelen van het ontwerp houden de voorstellen het volgende in.

Arbeidskosten en reiskosten

1. Het – ten dele in overeenstemming met het advies van de commissie-Hofstra – loskoppelen van reiskosten en de zgn.

vijf-percenteregeling. De regeling wordt daardoor doorzichtiger en eenvoudiger in haar toepassing.

2. Het – in overeenstemming met het advies van een deel van de commissie-Hofstra – mede in verband met het onder 1. bedoelde loskoppelen, wijzigen van de vijf-percenteregeling in een vier-percenteregeling met een minimum van f 200 (is thans f 240) en een maximum van f 800 (is thans f 600 en indien de werkelijke kosten tussen f 600 en f 1000 liggen, f 1000).

3. Het vereenvoudigen en stroomlijnen van het reiskostenforfait o.a. door het doen vervallen van de 40-km-grens en door de toepassing uit te strekken tot gevallen waarin één of enkele dagen per week wordt gereisd. In afwijking van het advies van de commissie-Hofstra wordt voor de eerste 10 km geen bedrag aan reiskosten in aanmerking genomen. De hieraan ten grondslag liggende gedachte is dat vrijwel iedereen die arbeid verricht, zich daartoe buitenshuis pleegt te verplaatsen en dat in verband daarmee met de gemiddelde kosten daarvan, althans ten dele, bij de bepaling van de hoogte van het algemene arbeidskostenforfait rekening moet worden gehouden. In verband hiermede is het minimum van het algemene arbeidskostenforfait in het ontwerp op een hoger bedrag gesteld dan in het rapport van de commissie-Hofstra wordt voorgesteld (f 150). Eveneens in verband hiermede is het voorstel van de commissie-Hofstra om het percentage van het algemene arbeidskostenforfait op vier te stellen, overgenomen, hoewel ook een iets lager percentage te verdedigen zou zijn geweest, mede in verband met de mogelijkheid om indien wordt aangetoond dat de werkelijke arbeidskosten – met uitzondering van de kosten van reizen – hoger zijn, dit hogere kostenbedrag in aftrek te brengen. Voor zover de gemiddelde kosten van het reizen over de eerste 10 km in het algemene arbeidskostenforfait niet ten volle worden teruggevonden, moet mede in aanmerking worden genomen dat het zich dagelijks verplaatsen over korte afstanden niet alleen voor de werkende mens, maar ook voor zeer vele anderen, ja voor vrijwel iedereen een gewone zaak is en in zoverre dan ook als primair noodzakelijke besteding in het kader van de belastingvrije voet moet worden gezien.

4. Het beperken van de zgn. autokostenfictie tot de gevallen waarin de werknemer mag beschikken over een auto van zijn werkgever. Deze wijziging, voorgesteld door de commissie-Hofstra, betekent een belangrijke vereenvoudiging.

Buitengewone lasten

5. Wijziging en vereenvoudiging van de aftrek van buitengewone lasten. Uitgangspunt voor de voorgestelde regeling is het 8 juni 1970 gedateerde en op 30 juli 1970 (Zitting 1969–1970 – 10 027, nr. 3) aan de Kamer aangeboden advies van de commissie-Hofstra. Voor ziektekosten komt dit advies er in grote lijnen op neer dat daarin als het ware drie stroken worden onderscheiden. De eerste strook is die van de kosten die in het algemeen gesproken door alle belastingplichtigen jaarlijks worden gedragen, nl. de premies die worden betaald voor verzekering van ziektekosten. In het advies van de commissie-Hofstra behoren deze premies aftrekbaar te zijn als persoonlijke verplichtingen tot 7½ percent van het onzuiver inkomen met een maximum van f 1000. De commissie heeft overwogen dat deze kosten tot een normaal element van de inkomstenbesteding zijn geworden, dat in zoverre niet verschil van de uitgaven voor voeding, kleding en woning. Deze gedachte doortrekkende, komt de commissie terecht tot de conclusie dat deze tot het normale bestedingspatroon behorende, en bij de huidige hoogte van de ziektekosten maatschappelijk gezien voor verreweg de meeste belastingplichtigen onvermijdelijke kosten. eerder thuishoren bij de noodzakelijke uitgaven, die bepalend zijn voor de belastingvrije voet dan bij de categorie lasten, die als buitengewoon worden aangemerkt. Deze conclusie leidt ertoe de hier aan de orde zijnde premies aan te merken als een element van de belastingvrije voet. De commissie heeft voor deze weg niet gekozen. Zij heeft daartegen twee

bezwaren. In de eerste plaats wijst zij erop dat het fixeren van de aftrek op een vast bedrag te kort doet aan het feit dat de hoogte van de premie niet voor iedere belastingplichtige gelijk is, terwijl het beginsel van de belastingvrije voet uitgaat van een voor ieder gelijk bedrag. Het stellen van een vast bedrag leidt inderdaad tot de tendens dat – als dit bedrag vrij ruim wordt bepaald – voor de lagere inkomens te veel, voor de hogere inkomens te weinig wordt afgetrokken. De ondergetekenden zien dit niet als een ernstig bezwaar. Bij een lage vrije voet komt het erop neer dat de aftrek voor een ieder te laag is maar dat vooral de hogere inkomens in de aftrek te kort komen. Zodra men echter aanvaardt dat een bepaalde last eerder een onderdeel van de belastingvrije voet behoort te vormen dan van de buitengewone lasten, is het consequent ook de vorenbedoelde tendens te aanvaarden. Deze tendens doet zich trouwens ook voor bij de andere elementen van de belastingvrije voet.

De algemeen aanvaarde opvatting over die voet is toch wel dat zij gebaseerd moet zijn op het uitgavenpakket van de zeer lage inkomens en dat de meerdere uitgaven voor kleding enz. bij hogere inkomens, hoezeer ook feitelijk c.q. uit een maatschappelijk oogpunt als noodzakelijk aan te merken, niet meer tot de „eerste levensbehoeften” behoren.

Het tweede bezwaar van de commissie-Hofstra tegen het aanmerken van de premies voor verzekering van ziektekosten als een onderdeel van de belastingvrije voet vloeit voort uit het feit dat een aantal belastingplichtigen zich niet of onvoldoende verzekert. Een in de belastingvrije voet verwerkte aftrek zou voor deze categorie dus ten onrechte worden gegeven. De ondergetekenden erkennen dit bezwaar, doch menen dat van het totaal aantal belastingplichtigen het percentage niet-verzekerden – dat naar valt aan te nemen nog voortdurend zal afnemen – te gering is om hiervoor een weg te kiezen die afwijkt van de meest juiste, en bovendien een verfijning betekent, die de regeling ingewikkelder maakt.

Een bezwaar tegen de oplossing van de commissie: de aftrek van de premie als persoonlijke verplichting – en dat in het rapport ook wordt genoemd –, is dat zij tot een discrepantie leidt tussen de loon- en inkomstenbelasting. Is bij de inkomstenbelasting immers een aftrek van de werkelijk betaalde premie mogelijk, de techniek van de loonbelasting dwingt tot een aftrek die kan afwijken van wat in werkelijkheid is betaald.

Alles bijeengenomen zijn de ondergetekenden van oordeel dat de voorkeur moet worden gegeven aan de gedachte dat het hier om uitgaven gaat die behoren tot de elementen waaruit de belastingvrije voet is opgebouwd. Zij hebben daarbij mede het vereenvoudigingsaspect zwaar laten wegen. Stellig leidt deze gedachtengang tot een eenvoudiger regeling dan de met betrekking tot de ziektekostenverzekering een verfijning inhoudende regeling voorgesteld door de commissie-Hofstra.

Boven de eerste strook van premies voor ziektekostenverzekeringen komen de ziektekosten die een veel meer individueel karakter hebben, zowel wat het al dan niet voorkomen als wat de hoogte ervan betreft. Anders dan de praktisch voor elke geldende ziektekostenverzekeringspremies passen de laatstbedoelde kosten volledig in de gedachtengang die van de aanvang af ten grondslag heeft gelegen aan de buitengewone lastenregeling. Terecht worden deze kosten dan ook volgens het advies van de commissie-Hofstra niet volledig aftrekbaar gesteld, doch slechts voor het „buitengewone” deel ervan. In de huidige regeling is hiervoor een algemene grens van vier procent (bij aanwezigheid van kinderen lager) opgenomen. Als de kosten daarboven komen worden ze geheel als buitengewone lasten aangemerkt. De commissie-Hofstra daarentegen stelt voor dat alleen het excedent mag worden afgetrokken, nl. de kosten voor zover deze meer bedragen dan 5 percent van het onzuiver inkomen met een minimum van f 500 en een maximum van f 2000. De kosten boven de eerste strook – welke in beginsel geheel aftrekbaar zijn – worden daardoor weer verdeeld in een tweede – niet aftrekbaar – en een derde – wel aftrekbaar – strook. De ondergetekenden achten de vervanging van de algemene grens door een vermindering van de gemaakte kosten alvorens daarvoor aftrek wordt gegeven een verbetering. De

overgang van niet naar wel aftrekbaar wordt daardoor geleidelijker, de betekenis van de laatst gemaakte kosten geringer. Ook in de gedachtengang van de buitengewone lastenregeling past het zeer wel dat „gewone” lasten gewoon blijven, ook al komen er andere lasten bij, en dat pas de kosten die boven een bepaalde grens uitgaan, als „buitengewoon” worden bestempeld. Het kabinet heeft deze gedachte van de commissie-Hofstra dan ook overgenomen. De in het wetsontwerp voorgestelde vermindering van de gemaakte ziektekosten – inclusief de ziektekostenverzekeringspremies – met 10 percent van het onzuiver inkomen tot ten hoogste f 2000, is een samentrekking van de eerste twee „stroken” die de commissie-Hofstra onderscheidt. De eerste betreft kosten die niet een buitengewoon karakter hebben en meer in de sfeer van de belastingvrije voet thuishoren en de tweede betreft dat deel der kosten dat door zijn omvang niet buitengewoon is. De tweede strook is in het voorstel kleiner dan bij de commissie-Hofstra. De commissie stelt het achterwege blijven van de aftrek tot 5 percent van het onzuiver inkomen – met een minimum van f 500 en een maximum van f 2000 – voor, terwijl in het ontwerp – rekening houdende met een eerste strook van 7½ percent tot een maximum f 1000 – dit achterwege blijven van de aftrek wordt gesteld op 2½ percent van het onzuiver inkomen tot een maximum van f 1000.

De commissie stelt voor de verschillende percentages te relateren aan het onzuiver inkomen in plaats van, zoals thans, aan het onzuiver inkomen verminderd met de persoonlijke verplichtingen; een technische complicatie wordt daardoor vermeden. In het ontwerp is dit voorstel van de commissie overgenomen, zowel met betrekking tot de buitengewone lastenregeling als met betrekking tot de giftenregeling.

Niet overgenomen van de commissie-Hofstra is dus een expliciete aftrek van de zgn. „eerste strook”. Zoals gezegd, is, evenals bij de „reiskosten” die normaliter iedereen wel pleegt te maken, hier sprake van een element van de belastingvrije voet. Bezielt men de verschillende elementen die bepalend zijn voor de grootte van de belastingvrije voet, dan komt men te staan voor de vraag van de meest juiste omvang van deze voet.

Algemeen bestaat het gevoelen dat de belastingvrije voet te laag is. De ondergetekenden delen dit gevoelen. Hun voorstaande beschouwing, waarin de betekenis van deze voet nog wordt geaccentueerd, versterkt de argumenten voor het toekennen van hoge prioriteit aan reëel optrekken van de belastingvrije voet.

De ondergetekenden zijn echter van mening dat deze prioriteit niet als zo groot mag worden gezien dat reeds thans met het onderhavige wetsontwerp een voorstel tot reële voetverhoging zou moeten worden gedaan, zulks – gelet op de budgettaire mogelijkheden – met terzijdestelling van andere prioriteiten. In dit verband zij bedacht dat aan het ernstigste bezwaar van de te lage belastingvrije voet in het wetsvoorstel wordt tegemoetgekomen door het afkappen van alle belastingbedragen beneden f 100.

Bij de beoordeling van de directe noodzaak tot verhoging van de belastingvrije voet in samenhang met het onderhavige voorstel tot wijziging van het buitengewone lastenregime, is voorts van belang dat voor een groot deel van de belastingplichtigen de wijziging van dit regime geen financiële repercussies zal hebben. De belastingplichtigen die alleen ziekte-uitgaven – de meest voorkomende grondslag voor een buitengewone lastenaftrek – hebben, genieten thans geen aftrek indien de uitgaven niet meer bedragen dat 5 percent + (in tariefgroep I, Ia, II, III-1 en III-2) 4 percent van het onzuiver inkomen verminderd met de persoonlijke verplichtingen. Aan gezien een belangrijk deel van deze belastingplichtigen naast de ziekenfondspremie geen andere voor aftrek in aanmerking komende uitgaven heeft, is het duidelijk dat voor hen een verhoging van de belastingvrije voet als complement op de wijziging van het buitengewone lastenregime een reële belastingverlaging zou betekenen.

In het feit dat voor anderen het nieuwe regime beduidend minder gunstig is dan het thans geldende – waarbij dan met

name moet worden gedacht aan de hiervóór reeds ter sprake gebrachte vervanging van de algemene grens door een vermindering van de uitgaven alvorens daarvoor aftrek wordt gegeven —, achten de ondergetekenden evenmin een krachtig argument gelegen om reeds aanstonds, bij deze gelegenheid de belastingvrije voet te verhogen. Naar hun mening gaat de bevoordeling door de huidige regeling van degenen wier kosten de algemene grens niet overschrijden, ten opzichte van degenen die met hun kosten daar net beneden blijven, dermate ver, dat het doen vervallen daarvan verantwoord moet worden geacht, ook zonder dat nog de verwezenlijking van de hiervóór in verband met het wenselijke buitengewone lastenregime ontwikkelde gedachten door een verhoging van de belastingvrije voet is gecompleteerd.

Met betrekking tot het begrip *uitgaven ter zake van ziekte, invaliditeit en bevalling* is in het ontwerp het advies van de commissie-Hofstra overgenomen. Ook naar de mening van de ondergetekenden is dit begrip bij de huidige wetgeving uitgegroeid tot buiten de door de grondgedachten van de regeling aangegeven grenzen. Met name ten aanzien van reiskosten, bezoekkosten en de kosten van een dieet zijn in de voorgestelde regeling de contouren van wat als ziekte-uitgaven mag gelden, duidelijk aangegeven.

De aftrek van uitgaven ter voorziening in het levensonderhoud van bepaalde verwanten en van die voor studie zijn eveneens overeenkomstig de aanbevelingen van de commissie-Hofstra gewijzigd. Deze zijn volgens het ontwerp evenals ziekte-uitgaven voor een bepaald gedeelte niet aftrekbaar. Bij deze categorieën uitgaven moet deze beperking echter in hoofdzaak als een technische maatregel worden gezien: het van de aftrek uitsluiten van allerlei kleine posten. Voor levensonderhoud en studie elk afzonderlijk geldt daarom, dat de ter zake gedane uitgaven aftrekbaar zijn *voor zover* zij meer dan 1 pct. van het onzuiver inkomen of meer dan f 200 bedragen. Voor onzuivere inkomens van f 20 000 en hoger worden dus de uitgaven voor levensonderhoud van bepaalde verwanten en de studie-uitgaven elk gekort met een vast bedrag van f 200. Daar staat tegenover dat in vergelijking met de geldende regeling in meer gevallen een aftrek ter zake van alimentatie- of studie-uitgaven kan worden genoten, omdat zij in de voorgestelde regeling hun *eigen*, lage drempel hebben en dus ook bij afwezigheid van ziekte-uitgaven tot belastingvermindering kunnen leiden. Op deze wijze is naar het oordeel van de ondergetekenden een alleszins aanvaardbare en toch eenvoudiger regeling ontstaan.

De commissie-Hofstra heeft voor de aftrekbaarheid van uitgaven van levensonderhoud en van studie zwaardere beperkingen voorgesteld: met betrekking tot levensonderhoud *indien* de uitgaven meer dan 2 pct. van het onzuiver inkomen met een minimum van f 600 bedragen, en met betrekking tot studiekosten *voor zover* zij f 300 te boven gaan. De ondergetekenden achten deze beperkingen te zwaar, met name in de gevallen waarin zich een samenloop van ziektekosten, alimentatiekosten en/of studiekosten voordoet.

Tenslotte is de tweede ondergetekende voornemens om met betrekking tot de kosten van de laatste ziekte en begrafeniskosten het voorstel van de commissie te volgen om deze — voor zover de drempel wordt overschreden — bij de uitvoering van de wet steeds als buitengewone lasten aan te merken als ze worden betaald door nauwe verwanten die in gezinsverband met de overledene hebben samengeleefd, en wel niet alleen ongeacht de omvang van de nalatenschap, maar ook ongeacht de aanwezigheid van een kapitaaluitkering uit levensverzekering.

In bijlage I is een vergelijking opgenomen van de hiervoor beschreven wijzigingen met de voorstellen van de commissie-Hofstra.

C. Voorstel tot verruiming van de aftrek voor de werkende gehuwde vrouw

Zoals blijkt uit het voorlopig verslag (Zitting 1969-1970 — 10 515, nr. 4) over de eind januari van dit jaar ingezon-

den nota over de fiscale positie van de werkende gehuwde vrouw is de daarin behandelde problematiek zeer grondig door de Kamer bestudeerd. Het verheugt de tweede ondergetekende dat aan deze nota zoveel aandacht is gegeven. Dit brengt echter met zich mee dat een adequate beantwoording van het voorlopig verslag veel tijd zal vergen en in ieder geval niet — zoals de Commissie voor Financiën hoop — vóór het zomerreces van de Kamer gereed kon zijn. Inzending op een zo korte termijn zou betekenen dat de memorie van antwoord niet zou voldoen aan de eisen die aan de reactie op een zo diep op de materie ingaand voorlopig verslag toch mogen worden gesteld, terwijl dan ook de in dat verslag gestelde vragen onvoldoende beantwoording zouden vinden.

De Regering heeft echter wel gemeend gevolg te moeten geven aan de in vorenbedoeld voorlopig verslag door de vaste commissie tot de Regering gerichte uitnodiging zo spoedig mogelijk een wetsvoorstel in te dienen. Het onderhavige wetsontwerp bevat daarom een wijziging van de regeling voor de werkende gehuwde vrouw die neerkomt op invoering van de in de nota als hoofdvariant II aangeduide regeling. De Regering is tot deze keuze gekomen door de voorkeur die van meerdere zijden in het voorlopig verslag voor deze variant wordt uitgesproken. De voorgestelde regeling houdt in een aftrek van de eerste f 1000 arbeidsinkomsten van de vrouw, vermeerderd met 20 percent van haar daarboven uitgaande arbeidsinkomsten, met dien verstande dat de aftrek niet meer bedraagt dan f 4000. Deze maximum-aftrek wordt dus bereikt bij een arbeidsinkomen van de vrouw van f 16 000.

Wat betreft de in de onderneming van haar man meewerkende vrouw, wordt in het voorstel eveneens het systeem van de nota gevolgd. Dit komt erop neer dat in de gevallen van actieve deelneming van de vrouw in de onderneming van haar man haar inkomsten daaruit worden gesteld op een percentage van de fiscale winst van die onderneming. In de nota wordt daarvoor aangegeven een percentage van 30 indien de vrouw hele dagen, dus gedurende een normale werktijd, voor de onderneming werkzaam is, en 20 percent als ze minder doch niet minder dan de helft van een normale werktijd (bijv. halve dagen) voor de onderneming werkzaam is.

In het voorlopig verslag wordt van verschillende zijden aangedrongen op een regeling die in zekere zin een mengvorm is van de huidige en de voorgestelde regeling. Voorgesteld wordt nl. het stellen van de inkomsten van de vrouw op een vast bedrag vermeerderd met een percentage van de winst. De tweede ondergetekende is van oordeel dat deze methode niet de voorkeur verdient boven de door hem voorgestane. Zij hinkt nl. op twee gedachten, en is daardoor ook gecompliceerder. Het gaat hier om een keuze: ziet men de vrouw als partner van haar man of als in dienstverhouding werkende voor haar man. De tweede ondergetekende meent dat de eerste veronderstelling overeenstemt met de maatschappelijke verhoudingen zoals deze zich in werkelijkheid voordoen. Daarbij past een regeling gebaseerd op een aandeel van de vrouw in de winst. Hij is van oordeel dat de door hem in de nota genoemde percentages de reële situaties bij ondernemingen waarin man en vrouw beiden werkzaam zijn op een redelijke wijze weergeven. Hij ziet dan ook uit dat oogpunt geen gereede aanleiding tot verhoging van die percentages. Nu echter in het voorlopig verslag vele leden, vele andere leden, verscheidene leden, verschillende leden en verschillende andere leden als hun oordeel uitspreken dat de in de nota weergegeven regeling tot een te beperkte aftrek voor de meewerkende echtgenote leidt, meent de Regering hieraan tegemoet te moeten komen. Het voorstel houdt daarom in een bepaling van de arbeidsinkomsten van de meewerkende vrouw op 35 percent (in de nota 30 percent) van de winst als zij gedurende de volle werktijd voor de onderneming werkzaam is en op 22½ percent (in de nota 20 percent) van de winst als zij gedurende ten minste de helft van de werktijd voor de onderneming werkzaam is. In beide gevallen is de minimum-aftrek f 1000. Deze minimum-aftrek wordt volgens het voorstel eveneens verleend als de

vrouw minder dan de helft van de voor arbeid beschikbare tijd werkt, doch meer dan in onbetekenende mate.

In verband met de budgettaire situatie voor 1971 is uitsluitend voor het kalenderjaar 1971 vorenbedoelde minimum-aftrek gesteld op f 700 (artikel IV van het wetsontwerp). Het budgettaire nadeel voor de schatkist wordt daardoor voor dat jaar met 40 mln. vermindert.

Gezien het standpunt van de vaste Commissie voor Financiën zoals dit in het meergenoemde voorlopig verslag naar voren komt, zal de thans voorgestelde regeling door de Kamer worden gezien als een voorlopige maatregel, in afwachting van een definitieve in een later stadium na een meer grondige gedachtenwisseling over de nota. De tweede ondergetekende kan dit in zoverre onderschrijven dat het al dan niet „voorlopige” karakter van de regeling zal afhangen van de uit die gedachtenwisseling en uit de eventueel daaruit voortvloeiende verdere studie getrokken consequenties. In dit licht past het nog niet bij de behandeling van dit wetsontwerp te komen tot een gedachtenwisseling over de verschillende in de nota aangesneden vraagstukken, aangezien deze in een later stadium toch nog – en beter gefundeerd – zal plaats vinden, nadat de memorie van antwoord op het hiervoor bedoelde voorlopig verslag is ingezonden.

D. Voorstel met betrekking tot de eigen woning

Zolang in Nederland een inkomstenbelasting is geheven, is daarbij steeds de huurwaarde van de eigen woning als bestanddeel van het inkomen beschouwd. De op de huurwaarde drukende kosten, lasten en afschrijvingen worden daarbij als aftrekpost in aanmerking genomen. Voor de praktijk van de aanslagregeling hebben uiteraard zowel de vaststelling van de huurwaarde – die als iedere schatting altijd een enigszins arbitrair karakter heeft – als de vaststelling van de in aftrek komende posten hun moeilijkheden meegebracht. Vooral in de na-oorlogse jaren heeft met name de vaststelling van de huurwaarde een bron van geschillen gevormd tussen fiscus en contribuabelen. Krachtens jurisprudentie van de Hoge Raad wordt onder huurwaarde verstaan de zgn. economische huurwaarde, d.i. het bedrag dat bij verhuur van het huis – met inachtneming van de huurbeheersingsvoorschriften – kan worden bedongen. De fiscaal in aanmerking te nemen huurwaarde volgde op deze wijze de verschillen in huur tussen de diverse categorieën woningen. Voor zgn. oudbouwoningen was de huurwaarde gelijk aan de vooroorlogse huur, vermeerderd met de wettelijk toegestane huurverhogingen. Voor de na de oorlog gebouwde woningen kon voor vrije-sector woningen zonder meer het bedrag van de op de vrije markt te bedingen huur genomen worden, terwijl voor premiewoningen de bij verhuur te bedingen huur veelal afhankelijk was van het bouwjaar en de bouwkosten. Dit leidde tot dermate grote verschillen in de vaststelling van de huurwaarde, dat bij aanschrijving – welke jaarlijks wordt aangepast aan de gewijzigde omstandigheden – een voorziening werd getroffen, waarbij met ingang van 1963 de huurwaarde voor vrije-sector woningen en premiewoningen werd gerelateerd aan de huur van vergelijkbare vooroorlogse woningen. Hiervoor vormde de huurwaarde voor de personele belasting, die voor nieuwbouwwoningen wordt vastgesteld in vergelijking met oudbouwoningen, een goed aanknopingspunt. Toen echter de huurwaarde voor de personele belasting ter gelegenheid van de huurverhoging op 1 januari 1966 werd bevroren op het peil van 31 december 1965 ontstonden nieuwe moeilijkheden. De huurwaarde voor de inkomstenbelasting van oudbouwoningen kon sindsdien niet zonder meer worden afgeleid uit de – bevroren – huurwaarde voor de personele belasting. Zij moest worden gevonden door deze laatste te verhogen met de sinds 31 december 1965 toegestane huurverhogingen. Mede door de vele differentiaties die deze huurverhogingen kenden, o.a. naar bouwjaar, is de desbetreffende aanschrijving steeds ingewikkelder geworden. Daarbij komt dat in 1967 begonnen werd met de huurliberalisatie in bepaalde delen van ons land.

In deze situatie achtten de ondergetekenden een studie inzake de heffing van de inkomstenbelasting ter zake van de eigen woning gewenst. Deze studie, welke door een commissie van ambtenaren van de Ministeries van Financiën en van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening werd verricht, is in 1969 gereed gekomen. Een overzicht van het rapport is als bijlage II bij deze memorie gevoegd.

De commissie stelt in haar beschouwingen naast elkaar het beleggings- en bestedingsaspect van het eigen-woningbezit. Behalve dat de eigen woning een object van vermogensbelegging vormt, kan zij ook worden gezien als een gebruiksgoed met een duurzaam karakter. De commissie heeft hierbij de vergelijking getrokken met andere gebruiksgoederen met een lange levensduur, zoals auto's, televisie-toestellen, jachten, enz. De eigen woning neemt echter – aldus ook de commissie – in vergelijking met andere gebruiksgoederen met een duurzaam karakter in zoverre een bijzondere plaats in, dat iedereen een woning nodig heeft, terwijl vorengenoemde gebruiksgoederen in meerdere of mindere mate een luxe-karakter hebben, waardoor het bestedingskarakter daar sterker naar voren komt.

De ondergetekenden spreekt de gedachte van het bestedingsaspect – dat ertoe zou moeten leiden de eigen woning buiten het inkomensbegrip te plaatsen – zeer wel aan. Dit aspect komt, evenals bij de hierboven genoemde gebruiksgoederen met een langere levensduur, duidelijk naar voren wanneer, bijvoorbeeld om ruimer of kwalitatief beter te kunnen wonen of om over meer comfort te kunnen beschikken, aan het wonen meer ten koste wordt gelegd dan strikt noodzakelijk is. Doch ook in de gevallen waarin de uitgaven voor een woning niet uitgaan boven laatstgenoemd peil, wordt aan die uitgaven het bestedingskarakter niet ontnomen door het feit dat een ieder nu eenmaal een woning nodig heeft. Anderzijds achten zij echter ook het beleggingsaspect duidelijk aanwezig. Het is onmiskenbaar dat een eigen woning een redement oplevert. Juist omdat iedereen ergens moet wonen, heeft toch – ook al wordt alleen gelet op het normale, niet-luxueuze woongenot – de belastingplichtige met een eigen woning duidelijk een grotere draagkracht dan de belastingplichtige met een gelijk geldinkomen die daaruit een huurwoning moet bekostigen. In die vergelijking is er alles voor te zeggen van eerstgenoemden een groter belastingoffer te vragen dan van laatstgenoemden. De meerderheid van de commissie erkent dit aspect en adviseert voor eigen woningbezitters tot een verlaging van de belastingvrije voet. Zij gaat er hierbij van uit dat in de belastingvrije voet ook een bedrag is begrepen voor de huur, welke echter door de eigenwoningbezitters niet hoeft te worden betaald. De verlaging van de voet voor deze categorie belastingplichtigen wordt praktisch door de commissie geëffectueerd door verhoging van het inkomen met een voor iedereen gelijk bedrag van f 300. Het uitgangspunt van de commissie – de eigen woning op grond van het bestedingsaspect buiten het inkomensbegrip plaatsen – brengt uiteraard mede dat met de aan de eigen woning verbonden kosten geen rekening wordt gehouden, zij het dat de commissie te dezen een uitzondering wil maken voor renten van schulden. De renten van hypothecaire en andere schulden zullen wanneer de eigen woning buiten het inkomensbegrip wordt geplaatst, aftrekbaar worden als persoonlijke verplichting. De commissie stelt niet voor daarin verandering te brengen omdat zij meent dat de aftrek van de rente – wegens het verband met de aftrekbaarheid van renten in andere gevallen en wegens de vele ontgaansmogelijkheden bij afschaffing van aftrek alleen voor renten van leningen ter financiering van de eigen woning – slechts in ruimer verband, buiten het object van haar studie vallend, kan worden bestudeerd.

De ondergetekenden kunnen zich met het resultaat waartoe de commissie komt, in hoofdzaak wel verenigen, zij het dat een bijtelpost van een voor iedereen gelijk bedrag weinig bevredigend is en geen recht doet aan het bij de eigen woning onmiskenbaar mede aanwezige beleggingsaspect. Ook binnen de grenzen van wat men normaal woongenot zou kunnen noemen, zijn er verschillen. In het wetsontwerp is daarom gekozen voor

een eveneens door de commissie besproken – maar om praktische redenen verworpen – forfaitaire bijtelpost afhankelijk van de waarde van de eigen woning in het economische verkeer. Aan de praktische bezwaren van de commissie tegen dit systeem kan namelijk worden tegemoetgekomen door hantering van een – niet al te verfijnde – tabel. Ook de omstandigheid dat een studiec ommissie ingesteld door het bestuur van de Vereniging van Inspecteurs van 's Rijks belastingen een oplossing voorstaat die aanknoopt bij de waarde in het economische verkeer van de woning, geeft de ondergetekenden het vertrouwen dat een dergelijke opzet in de praktijk goed uitvoerbaar zal zijn.

Zoals hierboven is gebleken zien de ondergetekenden, het bestedingsaspect en het beleggingsaspect wegende, niet voldoende grond voor het buiten het inkomensbegrip brengen van de eigen woning. Aangezien echter ook hun standpunt leidt tot een bijtelpost bij het inkomen, onderscheidt de in het wetsontwerp neergelegde oplossing zich van die van de commissie slechts hierin, dat de bijtelpost niet een vast, doch een variabel, van de waarde in het economische verkeer afhankelijk bedrag is. Belastingtechnisch is er voorts het verschil dat het wetsontwerp de eigen woning niet buiten het inkomensbegrip plaatst, ten gevolge waarvan de financieringskosten (renten van schulden en kosten van geldleningen) tot de aftrekbare kosten blijven behoren en niet – zoals in het voorstel van de commissie – tot de persoonlijke verplichtingen zullen worden gerekend. Voor andere kosten met betrekking tot een eigen woning sluit het wetsvoorstel aftrek uit. De tabel die de bijtelpost aanwijst, is dan ook zodanig opgezet dat daarin forfaitaire bedragen zijn opgenomen voor de *netto-huurwaarde*, dus voor het saldo van de (bruto) voordelen en de aftrekbare kosten met uitzondering van de renten van schulden en de kosten van geldleningen.

De budgettaire consequenties van het wetsontwerp zullen naar – onvermijdelijk globale – schatting ongeveer neutraal zijn. Wel zullen er enige verschuivingen tussen bepaalde categorieën eigenaren-zelfbewoners plaatsvinden. Zoals mede uit de staat B, opgenomen aan het slot van bijlage II bij deze memorie, blijkt, zal met name voor de hogere inkomensstrek- kers bij wie bijvoorbeeld tuinkosten – een kostencategorie waarin het bestedingsaspect duidelijk naar voren komt – niet zelden aanzienlijk zijn, het forfait leiden tot een hoger fiscaal inkomen. Voor de totaliteit van de eigenaren-zelfbewoners met lagere inkomens zal de voorgestelde regeling leiden tot een verlichting van druk. De ondergetekenden zijn dan ook van oordeel dat, hoezeer de aanleiding tot het onderhavige voorstel in de eerste plaats is gelegen in het vlak van de praktische uitvoerbaarheid, het voorstel ook alleszins aanvaardbaar is. Hierbij dient nog te worden bedacht dat in vergelijking met de werkelijke economische huurwaarde van een woning – die veel hoger ligt dan in de huidige regeling fiscaal in aanmerking genomen huurwaarde – de gekozen forfaitaire bedragen aan de zeer matige kant zijn.

Uiteraard mag een voorstel als het onderhavige niet alleen vanuit de fiscaal-technische hoek bezien worden. Met name dringt zich de vraag op of het niet meer expliciet mogen aftrekken van onderhoudskosten niet tot een geringer onderhoud van het eigen-woningbezit zal leiden. De ondergetekenden zijn van mening, dat hiervoor niet behoeft te worden gevreesd. Het gaat bij de voorgestelde maatregel uitsluitend om voor eigen bewoning dienende percelen. De drijfveer voor het verrichten van de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden zal met betrekking tot deze percelen veelal zijn gelegen in het feit dat men zulks aantrekkelijk acht uit een oogpunt van woongenot of behoud van (de waarde van) het pand. Dat de aftrekbaarheid van de kosten daarbij een secundaire rol speelt, moge mede blijken uit de omstandigheid dat onder de huidige regeling ook verbeteringen van een eigen woning – waarvan de kosten fiscaal niet aftrekbaar zijn – regelmatig plaatsvinden.

Aan de andere kant mag niet worden vergeten dat de voorgestelde regeling het wonen in een eigen nieuw gebouwde woning – waarvan de economische huurwaarde betrekkelijk hoog

is en de onderhoudskosten aanvankelijk gering – aantrekkelijk maakt. In zoverre de nieuwe regeling het eigen-woningbezit – en mogelijk ook de doorstroming – zou bevorderen, achten de ondergetekenden zulks een gunstig neveneffect.

E. Optrekking aanslaggrens

De voortdurende stijging van de inkomens is aanleiding geweest om de aanslaggrens voor loontrekkers – de grens waar beneden loontrekkers in het algemeen niet in de inkomstenbelasting worden betrokken – te verhogen. Weliswaar is deze grens nog niet zo lang geleden, nl. met ingang van 1968, van f 12 000 of f 15 000 gebracht, doch de vorenbedoelde inkomensstijging heeft tot gevolg dat het aantal van de loontrekkers die in de inkomstenbelasting vallen weer buiten redelijke proporties dreigt te groeien. Om op dit punt voor een groot aantal belastingplichtigen en voor de belastingdienst tot een belangrijke administratieve verlichting te komen, wordt daarom voorgesteld de aanslaggrens te verhogen van f 15 000 tot f 18 000.

F. Maatregel voor de laagste inkomens

Om te bereiken dat zeer lage inkomens niet in de belastingheffing worden betrokken, wordt aan de voet tot een zeker bedrag de belasting niet geheven. Voorgesteld wordt dat bedrag dat thans f 60 bedraagt, te verhogen tot f 100. Dit betekent dat voor gehuwden de belastingheffing niet aanvangt bij f 4950 (voor de loonbelasting f 5040), doch bij f 5220 (voor de loonbelasting f 5280). Daardoor wordt met name bereikt dat gehuwde A.O.W.-trekkers die naast de A.O.W.-uitkering geen inkomen genieten in 1971 niet zullen worden belast.

G. Enkele incidentele vereenvoudigingen

De ervaring bij de uitvoering van de belastingwetten leert steeds weer opnieuw dat bepaalde wijzigingen wenselijk zijn. De ondergetekenden hebben de gelegenheid van dit wetsontwerp aangegrepen om enkele van dergelijke wijzigingen – waarvan de wenselijkheid sterk naar voren is gekomen – voor te stellen. Het gaat hier in de eerste plaats om vereenvoudiging van een aantal onderdelen verband houdende met de heffing van inkomstenbelasting.

1. Het voor de berekening van forfaitaire aftrekbare kosten gelijkstellen van werkloosheidsuitkeringen met inkomsten uit tegenwoordige arbeid, evenals dit thans reeds geschiedt ten aanzien van inkomsten wegens tijdelijke arbeidsongeschiktheid.

2. Afschaffing van het evenredig omslaan van persoonlijke verplichtingen, buitengewone lasten, giften, enz. over het volgens het normale (progressieve) tarief en het volgens een bijzonder (proportioneel) tarief – in het bijzonder het tarief van artikel 57 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 – te belasten inkomen. Deze op uitspraken van de Hoge Raad gebaseerde „omslag” vergroot aanzienlijk de ingewikkeldheid van de toepassing van de bijzondere tarieven. Voorgesteld wordt daarom de persoonlijke verplichtingen enz. zo veel als mogelijk is eerst in mindering te brengen van het normaal te belasten deel van het inkomen.

3. Het niet meer belasten met het proportionele bijzondere tarief van inkomsten uit rentespaarbrieven. Gebruik makende van de thans bestaande regeling wordt belasting ontgaan door het financieren van de aankoop van rentespaarbrieven met bankkrediet. Op deze wijze kan de bankrente in mindering worden gebracht op het progressief belaste inkomen terwijl de daartegenover staande opbrengst van de rentespaarbrieven proportioneel wordt belast. De in het ontwerp voor dit punt opgenomen wijziging welke ook door de commissie-Hofstra in haar rapport wordt voorgesteld, heft deze mogelijkheid om belasting te besparen op.

4. Een administratieve vereenvoudiging met betrekking tot de teruggaaf van voorheffingen aan degenen die normaliter niet in aanmerking komen voor een aanslag in de inkomstenbelasting.

5. Het tot eindheffing maken – en wel in die zin dat geen teruggaaf meer wordt verleend – van de loonbelasting geheven van buitenlanders die slechts gedurende een deel van het jaar

hier te lande werkzaam zijn en uitsluitend als gevolg van het vervallen van het belastingtijdvak voor de inkomstenbelasting, geen inkomstenbelasting verschuldigd zijn. Deze wijziging is met name van belang met betrekking tot buitenlandse artiesten, zeevarenden enz.

H. Zelfstandigenaftrek

In de Inleiding van deze memorie is reeds opgemerkt dat het hier gaat om een maatregel die zich in bepaalde opzichten op wijder terrein beweegt dan dat van de uitsluitend op beginselen van een verantwoorde lastenverdeling gegronde belastingheffing. De financiële problematiek van de zelfstandigen ligt in het bijzonder bij die categorieën ondernemers die voor de instandhouding van hun onderneming en voor de groei – noodzakelijk om met de maatschappelijke ontwikkeling in de pas te blijven – genoopt zijn tot relatief belangrijke investeringen. Voor grote groepen zelfstandigen neemt door de noodzaak van schaalvergroting en – in het bijzonder voor de landbouw – mechanisatie de omvang van deze problematiek toe. Het geschetste vraagstuk heeft fiscale maar ook economische facetten. De Regering is nl. van oordeel dat de vorenbedoelde structurele ontwikkelingen, zonder welke bepaalde sectoren van de Nederlandse economie zouden achtergeraken bij die van andere landen, met name de andere lid-staten van de EEG, positief mogen worden beoordeeld. Hoewel het hier gaat om tendensen die bij het gehele bedrijfsleven zijn waar te nemen, liggen de moeilijkheden op dit punt toch vooral bij de kleinere en middelgrote ondernemingen. Laat men in zekere mate daarbij nog fiscale aspecten – die bepaald worden door het feit, dat winst wordt belast die bedrijfseconomisch niet ter vrije beschikking van belastingplichtige staat – meespreken, dan is er aanleiding de op de voor investeringen aangewende winst drukkende fiscale lasten speciaal voor zelfstandigen enigszins te verlichten. Voorgesteld wordt daarom voor deze categorie ondernemers de te belasten winst te verminderen met 10 pct. van het bedrag van de investeringen, mits het geïnvesteerde bedrag meer belooft dan f 2000, in het jaar waarin deze plaatsvinden. Deze aftrek komt boven de bestaande – zij het momenteel geschorste – investeringsaftrek. De inhoud van de thans voorgestelde maatregel is afgestemd op de techniek van de investeringsaftrek. Het ligt uiteraard voor de hand een op investeringen gerichte maatregel zoveel mogelijk analoog te doen zijn aan een dergelijke reeds bestaande maatregel, maar dit heeft bovendien het voordeel, dat bij de toepassing van deze maatregel kan worden voortgebouwd op de langdurige ervaring met een veel oudere maatregel, waardoor ook onverwachte aanloopproblemen worden voorkomen. Het vorenstaande brengt mede de voorgestelde maatregel geen betrekking te doen hebben op investeringen in bedrijfsmiddelen die van de huidige investeringsaftrek zijn uitgezonderd (o.a. gronden, woonhuizen, personenauto's en verpakkingsmiddelen). De ondergetekenden menen, dat het uitzonderen van deze goederen ook past in de gedachten waarop de thans voorgestelde regeling is gegrond.

De ondergetekenden zijn van oordeel, dat gezien het sterk structurele karakter van de maatregel het gewenst is deze ook in een hoogconjunctuur te handhaven. Een mogelijkheid tot beperking of schorsing van de maatregel om conjuncturele redenen is dan ook niet opgenomen.

Zoals bekend wordt de problematiek van de belastingheffing van zelfstandigen in vergelijking met die van loontrekkenden door een adviescommissie – de commissie-Van Soest – bestudeerd. Deze commissie beperkt zich daarbij tot de zuiver fiscale aspecten van het vraagstuk. De thans voorgestelde maatregel valt derhalve in belangrijke mate buiten het gebied waarop de commissie-Van Soest zich beweegt. Niettemin zijn er in het oog springende samenhangen. Bedacht moet daarbij worden, dat een in een belastingwet neergelegde maatregel zeer goed twee belangen kan dienen, i.c. de economie en de verdeling van de belastingdruk. Juist omdat het bij de hier aan de orde zijnde problematiek zowel op het economische als op het fiscale vlak vooral gaat om de investeringen, zal een in de eerste plaats op economische gronden genomen maatregel implicaties hebben voor de oplossingen voor het fiscale probleem

en andersom. In dit licht gezien zou er alles voor te zeggen zijn geweest met het voorstellen van een maatregel te wachten op de resultaten van de studie van de commissie-Van Soest. Het is te begrijpen, dat deze commissie haar rapport nog niet heeft uitgebracht. Zij heeft immers een bijzonder complexe materie onder handen. Het rapport kan naar mag worden verwacht in de loop van de komende maanden worden tegevoetgezien. Het is de vraag of het dan nog mogelijk zal zijn de daaruit eventueel voortvloeiende wettelijke maatregelen zo tijdig tot stand te brengen, dat zij nog voor het jaar 1971 zouden kunnen gelden. Het kabinet acht deze aangelegenheid echter dermate urgent, dat naar zijn mening het treffen van een maatregel geen verder uitstel meer duldt. Mede gelet op het feit, dat het hier gaat om een in de eerste plaats economisch getinte maatregel, wordt daarom in het wetsontwerp toch reeds een regeling – de zelfstandigenaftrek – voorgesteld. Het kabinet wil daarmee uiteraard niet vooruitlopen op de resultaten van de binnen het fiscale gebied blijvende studie van de commissie-Van Soest. Gegeven de hiervoor gesignaleerde samenhang tussen de economische en de fiscale aspecten zullen echter de voorgestelde maatregelen en de conclusies van de commissie niet los van elkaar mogen worden gezien. Om die reden heeft de tweede ondergetekende tegelijk met de indiening van dit wetsontwerp de commissie-Van Soest in kennis gesteld van de thans voorgestelde maatregel en haar verzocht deze in haar studie en bij haar advies te willen betrekken. Dit houdt mede in, dat, indien dit advies daartoe aanleiding mocht geven, de Regering voorstellen zal indienen tot herziening of vervanging van de thans voorgestelde zelfstandigenaftrek.

I. Budgettaire gevolgen van de voorstellen

De voorgestelde maatregelen hebben de volgende invloed op de omvang van de belastingopbrengst:

	meeropbrengst in mln. gulden	minder opbrengst in mln. gulden
B. Wijziging van de forfaitaire regeling voor arbeidskosten	p.m.	
Wijziging van het reiskostenforfait		15
Wijziging van de regeling voor buitengewone lasten	150	
C. Wijziging van de regeling voor de werkende gehuwde vrouw		85
D. Forfaitaire regeling voor de eigen woning	p.m.	
E. Verhoging van de aanslaggrens van f 15 000 naar f 18 000		35
F. Het aan de voet „afkappen” van het tarief voor zover de bedragen van de tabel minder bedragen dan f 100		15
G. Incidentele vereenvoudigingen	p.m.	
H. Zelfstandigenaftrek		70
	150	220
		150
Per saldo budgettaire nadeel		70

Voor 1971 is het budgettaire nadeel door de temporisering van de aftrek voor de werkende gehuwde vrouw 40 mln. geringer, zodat 30 mln. nadeel overblijft.

Toelichting op de artikelen

Wijzigingen in de inkomstenbelasting

Artikel I, letters A, B en C. Artikelen 14a, 15 en 16 Wet op de inkomstenbelasting 1964

In het algemene gedeelte van deze memorie werd onder letter H de wenselijkheid van invoering van een zogenaamde zelfstandigenaftrek reeds toegelicht.

De ondergetekenden zijn van mening dat het aanbeveling verdient deze nieuwe aftrek op te nemen in een nieuw artikel 14a van de wet en niet bijvoorbeeld in een artikel 11a, dus onmiddellijk volgend op het artikel waarin de investeringsaftrek is geregeld, waarmede zij naar de vorm verwant is. Aldus kan worden bereikt dat de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 geen wijziging behoeft te ondergaan als gevolg van het in het leven roepen van de nieuwe zelfstandigenaftrek, waarvan de toepassing strikt tot het terrein van de inkomstenbelasting is beperkt. Volgens artikel 8 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 zou namelijk zonder wijziging een artikel 11a van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 automatisch van toepassing zijn bij de berekening van de winst voor de vennootschapsbelasting.

De uitwerking van de zelfstandigenaftrek in artikel 14a heeft vorm gekregen door het van overeenkomstige toepassing verklaren van de bepalingen inzake de investeringsaftrek. Dat de zelfstandigenaftrek, in afwijking van hetgeen met betrekking tot de investeringsaftrek is bepaald, niet bestaat in een vermindering van 5 (of 8) procent voor twee jaren maar in een vermindering van 10 procent ineens in het jaar van investering en dat de mogelijkheid van gehele of gedeeltelijke schorsing met betrekking tot deze aftrek niet geldt, is in het algemene gedeelte van deze memorie reeds toegelicht. Rechtstreeks verband met eerstbedoelde afwijking houdt het niet toepasselijk verklaren van het negende lid van artikel 11. Deze bepaling, die betrekking heeft op de afrekening van lopende aftrekken en lopende bijtellingen heeft geen zin voor de verminderingen ingevolge artikel 14a en de daarmede verband houdende bijtellingen, aangezien die steeds ten volle in één jaar worden afgewikkeld.

Van de bepalingen, die betrekking hebben op de investeringsaftrek, zal buiten artikel 11 ook toepassing kunnen vinden artikel 73 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964, namelijk voor zover het ten aanzien van de bijtelling van toepassing verklaart het regime dat gold ten tijde van de investering. Vervreemding na 1 januari 1971 van een bedrijfsmiddel met betrekking tot welks aanschaffing of verbetering vóór die datum verplichtingen zijn aangegaan of voortbrengingskosten zijn gemaakt, zal – voor zover zulks niet reeds door de werking van het eveneens toepassing vindende achtste lid van artikel 11 wordt voorkomen – niet leiden tot een bijtelling. De betekenis van artikel 73 voor de zelfstandigenaftrek zal overigens door het niet van toepassing verklaren van de mogelijkheid tot schorsing, aanzienlijk geringer zijn dan voor de investeringsaftrek.

In verband met de bij vervreemding enz. toe te passen bijtelling zij er nog op gewezen dat er in het ontwerp, voor de gevallen waarin een onderneming op de voet van artikel 18 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 „geruisloos” wordt ingebracht in een naamloze vennootschap, van is afgezien bijtelling voor te schrijven, niettegenstaande de ondernemer ophoudt zelfstandige te zijn. Een dergelijke bijtelling zou niet stroken met de grondgedachte van de geruisloze overgang. Wel is de tweede ondergetekende voornemens de voor de geruisloze inbreng gestelde standaardvoorwaarden met een bepaling op dit punt aan te vullen.

De onder de letters B en C voorgestelde wijzigingen in artikel 15, eerste en tweede lid, en in artikel 16 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 hebben ten doel bij de in die bepalingen voorgeschreven afrekeningen, voor de zelfstandigenaftrek en de investeringsaftrek hetzelfde regime te doen gelden.

Artikel I, letter D. Artikel 35 Wet op de inkomstenbelasting 1964

De wijziging, welke met betrekking tot het eerste lid van artikel 35 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 wordt voorgesteld, heeft geen materiële betekenis. Zij beoogt alleen de daarbedoelde, op de inkomsten drukkende lasten en afschrijvingen in de vorm van een wettelijke interpretatie onder het begrip kosten tot verwerving, inning en behoud van de inkomsten te brengen, wat wetssystematisch juist lijkt.

Met betrekking tot het nieuwe tweede lid, letter a, van artikel 35 zij het volgende opgemerkt. De huidige regeling rekent reiskosten ter zake van het regelmatig reizen tussen de woning en de plaats der werkzaamheden tot een afstand van 40 km tot de aftrekbare kosten, met dien verstande dat voor die kosten bij ministeriële beschikking forfaitaire aftrekbedragen zijn vastgesteld. Reiskosten die niet onder het forfait vallen, zijn slechts aftrekbaar indien zij voldoen aan de wettelijke omschrijving van het begrip aftrekbare kosten. Wat die kosten betreft is bijvoorbeeld geen aftrek mogelijk indien de belastingplichtige om persoonlijke redenen op een afstand van meer dan 40 km van de plaats der werkzaamheden woont.

Volgens het voorgestelde nieuwe tweede lid van artikel 35 daarentegen zullen voortaan, in navolging van het in het algemene gedeelte dezer toelichting reeds ter sprake gebrachte voorstel van de Commissie-Hofstra, de kosten van het reizen tussen de woning en de plaats of plaatsen der werkzaamheden steeds tot de aftrekbare kosten worden gerekend, met dien verstande evenwel dat indien dit reizen ten minste eenmaal per week plaats pleegt te vinden, het kostenbedrag aan een forfait verbonden zal zijn. Het forfait voor de eerste 10 km zal worden gesteld op nihil.

In afwijking van het voorstel van de Commissie-Hofstra is in het nieuwe artikel niet opgenomen de bepaling van het huidige artikel 35, tweede lid, letter a, volgens welke tot de aftrekbare kosten mede behoren kosten nodig voor het vervullen van meer dan één dienstbetrekking. Deze bepaling welke vrijwel uitsluitend betrekking heeft op reiskosten, is in de nieuwe opzet overbodig doordat het nieuwe tweede lid, letter a, reiskosten huis-werk in alle gevallen aftrekbaar stelt.

Anderzijds is, juist doordat zij ziet op reiskosten, de verhouding van deze bepaling tot de op artikel 36 gegronde forfaitaire regeling inzake de aftrek van reiskosten, onduidelijk. De Hoge Raad kwam in het arrest van 25 juni 1969, BNB 1969/216, op grond van deze bepaling tot de beslissing dat ingeval op één dag naar twee arbeidsplaatsen wordt gereisd, niet alleen de werkelijke kosten die men heeft gemaakt voor het reizen naar de tweede arbeidsplaats, maar ook hetgeen men aan de forfaitaire aftrek voor het reizen naar de eerste arbeidsplaats eventueel tekort komt, voor aftrek in aanmerking komt. De forfaitaire aftrekregeling aanvaard zijnde en daarmede de mogelijkheid dat deze soms te weinig geeft, zoals zij ook wel eens te veel kan geven, mogen slechts andere reiskosten dan die welke de reiskostenregeling tot een forfaitair bedrag in aanmerking wil nemen, als extra kosten worden beschouwd die tot hun werkelijk bedrag voor aftrek in aanmerking komen. In dit verband zij verwezen naar hetgeen hierna in de toelichting op artikel 36 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 is opgemerkt onder letter d van de hoofdlijnen van een nieuw uit te vaardigen reiskostenregeling.

Ter verkrijging van een betere systematiek wordt voorgesteld de in het huidige artikel 35 in het derde lid opgenomen delegatiebepaling met betrekking tot afschrijving op goederen welke tot het verwerven van de inkomsten dienen, op te nemen in artikel 36, het artikel dat ook de delegatiebepaling met betrekking tot de reiskosten bevat.

Artikel 36 Wet op de inkomstenbelasting 1964

In het voorgestelde nieuwe artikel 36 zijn, zoals hiervóór reeds werd opgemerkt, de delegatiebepalingen met betrekking tot de aftrekbare kosten opgenomen.

Onder letter *a* is de bevoegdheid geregeld om bij ministeriële beschikking bindend te bepalen wat ter zake van het reizen tussen de woning en de plaats waar arbeid wordt verricht, als aftrekbare kosten in aanmerking kan worden genomen. Opgemerkt wordt dat niet meer wordt gesproken van „regelmatig reizen” maar meer concreet van de belastingplichtige die *ten minste eenmaal per week* naar dezelfde plaats pleegt te reizen. Aangenomen mag worden dat het nieuwe voorgestelde criterium gemakkelijk te hanteren zal zijn.

In het nieuwe artikel 36 is, zulks in afwijking van de door de commissie-Hofstra voorgestelde redactie en ook van de huidige redactie, doch in overeenstemming met wat ten aanzien van de bevoegdheid tot het geven van regelen met betrekking tot de afschrijving op goederen geldt, geen richtlijn gegeven voor de bepaling van de forfaitaire bedragen.

De hoofdlijnen van de nieuw uit te vaardigen reiskostenregeling zullen praktisch geheel worden ontleend aan het voorstel van de commissie-Hofstra. Dit geldt echter niet voor wat betreft de grootte van de forfaitaire aftrekbedragen en voorts niet wat betreft afstanden huis-werk van niet meer dan 10 km. Zoals reeds in het algemene gedeelte van deze toelichting werd opgemerkt stellen de ondergetekenden zich op het standpunt dat met de kosten van reizen over deze korte afstanden op andere wijze rekening dient worden gehouden.

De vorenbedoelde hoofdlijnen van de nieuwe regeling laten zich voorlopig als volgt samenvatten:

a. Voor de belastingplichtige die op dezelfde dag op niet meer dan één plaats arbeid verricht en die op ten minste vier dagen van de week pleegt te reizen, worden de aftrekbare reiskosten gesteld op:

afstand woning-werk

meer dan	doch niet meer dan	bedrag
0 km	10 km	nihil
10 km	20 km	340
20 km	30 km	600
30 km	40 km	860
40 km	50 km	1 120
50 km		1 380

Aldus zal, anders dan thans, het reiskostenforfait ook gelden voor afstanden boven 40 km. Dit past bij het voorstel om in principe de reiskosten woning-werk voortaan steeds tot de aftrekbare kosten te rekenen.

De reiskostentabel is minder gedifferentieerd dan die welke thans van kracht is, en de tabel die de commissie-Hofstra in haar voorstel heeft opgenomen. Een minder vèrgaande differentiatie komt de overzichtelijkheid en de hanteerbaarheid in de praktijk slechts ten goede. Overigens zijn de toegestane aftrekbedragen dezelfde als de door de commissie-Hofstra voorgestelde, behoudens een vermindering daarvan met f 180 voor de eerste 10 km.

Dat de volle bedragen volgens de tabel zullen gelden bij regelmatig reizen op ten minste vier dagen houdt verband met de omstandigheid dat, zoals ook de commissie-Hofstra in haar rapport naar voren heeft gebracht, de kosten van openbaar vervoer in vele gevallen voor vier dagreizen even groot zijn als voor vijfdaags abonnementsvervoer.

b. Met reizen over een afstand van niet meer dan 10 km wordt – evenals thans – gelijkgesteld het reizen binnen bepaalde grote woongebieden.

c. Voor de belastingplichtige die op dezelfde dag op niet meer dan één plaats arbeid verricht en die op drie of twee

dagen of op één dag van de week pleegt te reizen, worden de aftrekbare reiskosten gesteld op $\frac{2}{3}$, $\frac{1}{2}$ of $\frac{1}{3}$ van de in de tabel vermelde bedragen.

d. Voor de belastingplichtige die op dezelfde dag hetzij in dezelfde, hetzij in meer dan één dienstbetrekking, dan wel (mede) bij het verrichten van arbeid anders dan in dienstbetrekking, arbeid verricht op meer dan één plaats, en die ten minste eenmaal per week naar één van die plaatsen pleegt te reizen, worden de aftrekbare kosten van het reizen naar de meest bereisde arbeidsplaats berekend volgens het forfait. De extra reiskosten ter zake van het reizen naar de andere plaats zijn aan de regels die in het algemeen voor aftrekbare kosten gelden, onderworpen en gaan evenals reiskosten in het werk eventueel op in het algemene arbeidskostenforfait.

e. Het reiskostenforfait is – imperatief – van toepassing indien de belastingplichtige op ten minste één dag per week pleegt te reizen. Dit houdt in dat voor incidentele gevallen naast het algemene arbeidskostenforfait geen afzonderlijke aftrek is toegestaan.

f. Ingeval de belastingplichtige vanwege een ander wordt vervoerd, wordt de waarde van dit vervoer niet tot de inkomsten uit arbeid gerekend. Daar staat uiteraard tegenover dat dan ook geen aanspraak op aftrek van het reiskostenforfait bestaat.

g. Bij wijziging van omstandigheden wordt een en ander toegepast naar tijdsgelang.

h. Overeenkomstig de bestaande regeling wordt een vergoeding ter zake van het reizen geacht te strekken tot bestrijding van noodzakelijke kosten voor zover zij 150 procent van het bedrag dat het forfait aangeeft niet overtreft; voor het meerdere behoort de vergoeding derhalve tot de inkomsten uit arbeid. Deze regeling zal worden getroffen op grond van de thans reeds bestaande bevoegdheid, waarbij – nu het forfait voor de reiskosten voor 0–10 km op nihil zal worden gesteld – zal worden overwogen een minimumbedrag vrij te stellen.

Aftrekbare kosten zijn volgens artikel 35, eerste lid, alleen „op de inkomsten *drukkende*” kosten d.w.z. dat kosten die uit een niet tot het inkomen behorende vergoeding kunnen worden bestreden, niet tot de aftrekbare kosten kunnen behoren. Hetzelfde geldt uiteraard ook voor de kosten welke zijn opgesomd in het nieuwe tweede lid van dat artikel; om elke twijfel op dit punt uit te sluiten is het woord „drukkende” ook in het tweede lid vermeld. Daarom zal ook buiten de gevallen die door de forfaitaire reiskostenregeling (zie onder letter *h* hiervóór) worden beheerst – dus wanneer anders dan regelmatig tussen huis en werk wordt gereisd – de gehele ontvangen vergoeding ter zake van het reizen tussen de woning en de plaats der werkzaamheden in aanmerking moeten worden genomen bij de berekening van het aftrekbare bedrag ter zake van dat reizen. Hetzelfde geldt uiteraard voor de andere in het voorgestelde tweede lid genoemde kosten; het komt echter niet waarschijnlijk voor dat niet tot het inkomen behorende vergoedingen ter zake van die kosten dikwijls zullen worden genoten.

De in letter *b* van het nieuwe artikel 36 opgenomen delegatiebepaling komt overeen met die van artikel 35, derde lid, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964.

Artikel 37 Wet op de inkomstenbelasting 1964

Zoals in het algemene gedeelte van deze memorie reeds is toegelicht, wordt voorgesteld de zogenaamde vijf percent-regeling te vervangen door een minder ingewikkeld forfait. Bij aanwezigheid van inkomsten uit arbeid worden de aftrekbare kosten, andere dan reiskosten waarvoor de reiskostenregeling geldt, geacht minimaal te bedragen f 150. Bij aanwezigheid van inkomsten uit *tegenwoordige* arbeid wordt de aftrek gesteld op vier pct. van de inkomsten uit tegenwoordige arbeid met een

minimum van f 200 en een maximum van f 800. Kan de belastingplichtige aantonen dat de werkelijke aftrekbare kosten meer bedragen, dan wijkt het forfait en wordt bij de bepaling van de zuivere arbeidsinkomsten rekening gehouden met de werkelijk gemaakte kosten. Door het bestaan van deze mogelijkheid wordt voorkomen dat het onderhavige wetsvoorstel op dit punt uit een oogpunt van fiscale rechtvaardigheid beneden de maat zou blijven, vergeleken met de bestaande regeling en met het voorstel van de commissie-Hofstra. Naar het oordeel van de ondergetekenden is eerder het tegendeel het geval, daar toch naarmate een zodanige forfaitaire regeling guller is het aantal gevallen waarin zij te gul is, toeneemt en daarmee de onbillijkheid tegenover alle andere contribuabelen.

Zoals hiervóór reeds werd opgemerkt is het algemene arbeidskostenforfait losgekoppeld van het reiskostenforfait. Dit houdt onder meer in dat de kosten van het reizen huis-werk – ook die over afstanden tot 10 km, waarvoor het reiskostenforfait geen bedrag aanwijst – noch tot hun werkelijke noch tot hun forfaitaire bedrag in het algemene arbeidskostenforfait opgaan of het bedrag der aftrekbare kosten boven dat forfait uit kunnen tillen. Volgens artikel 37 zijn immers de reiskosten waarvoor krachtens artikel 36 regelen zijn gegeven, van het algemene arbeidskostenforfait uitgezonderd (derhalve ook de reiskosten huis-werk voor de eerste 10 km).

In het tweede lid van het voorgestelde artikel 37 worden naast inkomsten genoten wegens tijdelijke arbeidsongeschiktheid ook uitkeringen ingevolge de Werkloosheidswet (*Stb.* 1949, J 423) gelijkgesteld met inkomsten uit tegenwoordige arbeid. Deze uitbreiding is vooral van belang voor de toepassing van de loonbelastingtabellen door de bedrijfsverenigingen.

Artikel I, letter E. Artikel 42, tweede tot en met zesde lid, Wet op de inkomstenbelasting 1964

Uit een oogpunt van vereenvoudiging en in navolging van de voorstellen van de commissie-Hofstra komt het gewenst voor de autokostenfictie, behoudens voor het geval dat een werknemer door zijn werkgever een auto ter beschikking is gesteld, niet te bestendigen voor de inkomstensfeer. Voor hem die bij het verrichten van zijn arbeid al dan niet in dienstbetrekking, doch anders dan in het kader van het drijven van een eigen onderneming, gebruik maakt van zijn auto, zal dus de autokostenfictie niet meer gelden. Het naast elkaar bestaan van de autokostenfictie en het reiskostenforfait leidt thans in de praktijk tot berekeningen die niet altijd even doorzichtig zijn, zoals de op deze aangelegenheid betrekking hebbende Resolutie van 5 januari 1966, nr. B 5/15961 (gepubliceerd in BNB 1966/51) doet zien.

Het vervallen van de autokostenfictie voor de inkomstensfeer betekent derhalve dat de werkelijke autokosten voor privé-gebruik uit de totale autokosten geëlimineerd moeten worden. Ook dient eliminatie plaats te vinden van de kosten die betrekking hebben op het huis-werk-verkeer nu voor die ritten het algemene reiskostenforfait geldt; hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de vertegenwoordiger die dagelijks per auto naar de „zaak” rijdt en van daaruit met gebruikmaking van zijn auto de klanten bereist.

Naar het de ondergetekenden voorkomt moet onder het begrip „catalogusprijs van de auto” steeds worden verstaan de prijs met inbegrip van omzetbelasting. Voor de duidelijkheid wordt voorgesteld dit nog eens uitdrukkelijk in de tekst van de wet tot uiting te brengen. Dat in de voorgestelde tekst de afschrijvingen niet langer uitdrukkelijk worden genoemd, berust op de overweging dat thans algemeen wordt aanvaard dat de afschrijving op de aanschaffingskosten deel uitmaken van de autokosten.

Met de wijziging die het nieuwe derde lid van artikel 42 inhoudt, wordt, zoals reeds opgemerkt, beoogt de autokostenfictie voor een belastingplichtige-niet ondernemer alleen te doen gelden in de gevallen waarin hem voor het verrichten van arbeid een auto ter beschikking is gesteld. In die situaties kan hij immers worden gelijkgesteld met de ondernemer die in een

bedrijfsauto rijdt. De fictie zal derhalve niet meer gelden ingeval de belastingplichtige-niet ondernemer in een eigen auto rijdt. Zoals de commissie-Hofstra in haar rapport opmerkt, leiden de normale regels omtrent aftrekbare kosten en de belastbaarheid van eventuele vergoedingen voor niet noodzakelijke kosten nl. reeds tot een bevredigende oplossing; een inkomstenfictie is hier niet nodig.

Het kwam nuttig voor om, zulks in afwijking van de voorstellen van de commissie-Hofstra, uitdrukkelijk te bepalen dat tot het inkomen van de werknemer wordt gerekend, niet tenminste een bedrag gelijk aan 10 pct. van de catalogusprijs, doch tenminste dit bedrag voor zover dit een door de werknemer eventueel verschuldigde vergoeding te boven gaat. Het maakt voor de bepaling van de grootte van het voordeel dat de werknemer geniet doordat hij ook voor privédoeleinden over de auto kan beschikken groot verschil of hij ter zake van dit privégebruik wel of niet een vergoeding verschuldigd is.

In artikel 35 wordt weliswaar gezegd dat kosten van reizen huis-werk tot de aftrekbare kosten behoren, doch niet dat het gebruik van een auto voor het reizen huis-werk gebruik ten behoeve van het verrichten van arbeid is. Het spreekt echter vanzelf dat zulks voor de toepassing van de autokostenfictie het geval dient te zijn.

Het zesde lid van het onderhavige artikel neemt twijfel op dit punt weg.

Artikel I, letter F. Artikel 42a Wet op de inkomstenbelasting 1964

De voorgestelde regeling met betrekking tot de eigen woning is opgenomen in het nieuwe artikel 42a van de Wet op de inkomstenbelasting 1964. In het eerste lid van dat artikel wordt de huurwaarde gerelateerd aan de waarde in het economische verkeer van de eigen woning, waarbij uiteraard moet worden uitgegaan van de waarde in bewoonde staat. De regeling valt uiteen in twee delen. Enerzijds zijn forfaitaire bedragen voor de huurwaarde voorgesteld. Zoals in het algemene gedeelte van deze memorie reeds is opgemerkt, zijn dit materieel saldo-bedragen voor de bruto huurwaarde verminderd met kosten, lasten en afschrijvingen (uitgezonderd renten van schulden en kosten van geldleningen; letter a). Anderzijds worden kosten – wederom voor zover die niet bestaan uit renten van schulden en kosten van geldleningen – uitgeschakeld (letter b).

De in letter a opgenomen saldobedragen van f 150, f 300, f 600 en f 1200 vinden niet alleen toepassing ten aanzien van woningen waarvan men juridisch eigenaar is, maar ook ten aanzien van woningen waarvan men het gebruiksrecht heeft, mits dit een zodanig recht is dat alle kosten, lasten en afschrijvingen voor rekening van de gebruiker komen, zoals dat bijvoorbeeld het geval is bij het lidmaatschap van een coöperatieve flatvereniging. De in het eerste lid voorgestelde huurwaarde-bedragen vormen immers het saldo van bruto huurwaarde en kosten en zijn dus alleen bestemd voor gevallen waarin woongenot en kosten aan dezelfde persoon zijn toe te rekenen. In de wettekst is dit tot uitdrukking gebracht door het opnemen van de bewoordingen „een eigen woning waarvan zowel de voordelen als de kosten, lasten en afschrijvingen bestanddelen vormen van het onzuivere inkomen van de belastingplichtige”. Om deze reden ook kunnen de evengenoemde huurwaarde-bedragen bij voorbeeld geen toepassing vinden in gevallen waarin krachtens een dienstbetrekking „vrij wonen” wordt genoten, terwijl de aan de woning verbonden kosten door de werkgever worden gedragen.

In letter b van het eerste lid is bepaald, dat met betrekking tot een eigen woning de naar de algemene regelen aftrekbare kosten – andere dan renten van schulden en kosten van geldleningen – buiten aanmerking worden gelaten. Daarmede is behalve voor de uitgezonderde financieringskosten, de aftrekbare van de werkelijke kosten uitgeschakeld.

Artikel 42a, tweede lid, bepaalt wat voor de toepassing van de voorgestelde regeling onder *eigen woning* moet worden verstaan. Voor de omschrijving van het begrip „eigen woning” is uitgegaan van het gehele gebouw met inbegrip van aanhorig-

heden – tuin, garage, e.d. – waarin de belastingplichtige zijn woning heeft en voor zover dat aan hem of aan degenen die tot zijn huishouden behoren, tot gebruik ter beschikking staat. Dit gebruik houdt niet alleen in het wonen in engere zin, maar ook het al dan niet uitsluitend gebruik van ruimten in verband met de vervulling van een dienstbetrekking of het verrichten van andere arbeid. Studeerkamers e.d. maken dus steeds deel uit van de „eigen woning”.

Voor zover ruimten worden gebruikt ten behoeve van een onderneming – men denke in dit verband aan het praktijkgedeelte van het huis van een arts, notaris, accountant, enz. –, maken zij geen deel uit van de „eigen woning”.

Het meest voorkomende geval waarin delen van een gebouw, die niet tot gebruik ter beschikking staan van de belastingplichtige of degenen die tot zijn huishouden behoren, zal zijn dat, waarin dat deel of die delen zijn verhuurd aan derden. Het is echter ook denkbaar dat aan ouders of aan kinderen, indien zij een eigen huishouden voeren, een gedeelte van een pand ten gebruike is afgestaan.

Het forfait is derhalve alleen van toepassing op dat deel van het pand dat aan de belastingplichtige voor andere doeleinden dan bedrijfsgebruik ter beschikking staat. Ten aanzien van de verhuurde gedeelten e.d. en ten aanzien van delen die worden gebruikt ten behoeve van een onderneming, zijn de baten en de kosten tot hun werkelijke bedrag belastbaar, c.q. aftrekbaar.

In het voorgaande is stilzwijgend verondersteld dat de „eigen woning” behoort tot het zogenaamde privévermogen van de belastingplichtige in de zin van de inkomstenbelasting. Voor de gevallen waarin een eigen woning in de zin van het tweede lid behoort tot het vermogen van een onderneming van de belastingplichtige, bereikt het derde lid van artikel 42a eenzelfde resultaat als dat bij privébezit, door enerzijds als huurwaarde in aanmerking te nemen een bedrag bepaald overeenkomstig letter a van het eerste lid en anderzijds een bedrag gelijk aan de bij de berekening van de winst uit onderneming in aftrek gebrachte kosten, lasten en afschrijvingen – met uitzondering van renten van schulden en kosten van geldleningen – met betrekking tot de eigen woning, tot de winst te rekenen.

Ingeval bij het bepalen van zuivere inkomsten, andere dan die uit de eigen woning, de huurwaarde van de eigen woning een rol speelt – zoals bij de berekening van aftrekposten – geldt als huurwaarde de huurwaarde volgens de tabel van het eerste lid. Voor de vraag bij voorbeeld, welk deel van de huurwaarde aan een studeerkamer moet worden toegekend ter bepaling van de aftrekbare kosten van een dienstbetrekking, moet men uitgaan van het forfait voor de gehele woning – zoals thans van de economische huurwaarde – en hiervan een evenredig deel aan de studeerkamer toerekenen.

Met betrekking tot de in de tabel opgenomen bedragen zij opgemerkt, dat deze zijn gekozen bij het huidige peil van huren en onderhoudskosten. Bij verdere stijging daarvan zal aanpassing in de toekomst nodig kunnen blijken, afhankelijk van de invloed van de ontwikkeling van ieder der factoren op het saldo van beide.

In het vierde lid is een bijzondere regeling getroffen voor panden die als eigen woning in gebruik zijn en die zijn opgenomen in het monumentenregister. Voor het opnemen van deze regeling gelden verschillende overwegingen. De belangrijkste is wel dat de ondergetekenden het behoud en het door restauratie op peil houden van cultuurmonumenten een algemeen belang achten. Aan een restauratie zijn echter, mede vanwege de daarvoor geldende voorschriften om het pand weer in een oorspronkelijke staat te brengen, grote kosten verbonden. Ten dele worden deze opgevangen door subsidie. Voor zover de kosten van restauratie echter ten laste van de eigenaar blijven, bewerkstelligt de huidige fiscale regeling – waarin de onderhoudskosten tot hun werkelijke bedrag aftrekbaar zijn – dat de eigenaar ondanks een vrij groot bedrag aan kosten die voor zijn rekening blijven, niettemin in een groot aantal gevallen tot restauratie overgaat. De ondergetekenden erkennen, dat het zonder meer voor de belastingheffing buiten aanmerking laten van het ten laste van de eigenaar blijvend bedrag aan restauratiekosten, er toe zou kunnen leiden, dat er minder res-

tauraties van monumenten tot stand komen dan onder de thans geldende regeling. Ten einde zulks te voorkomen, en zonder in de sfeer van de monumenten de thans te maken moeilijke kostensplitsing te handhaven, wordt voorgesteld een aftrek te verlenen op forfaitaire basis.

Maatstaf voor deze aftrek is het voor de subsidieverlening gehanteerde „verwerkte bedrag der subsidiabele kosten” dat wordt gevonden door splitsing tussen onderhoudskosten en reconstructiekosten – die in beginsel voor subsidiëtoekenning in aanmerking komen – enerzijds, en kosten van verbeteringen – die niet voor subsidiëring in aanmerking komen en ook fiscaal niet aftrekbaar zijn – anderzijds, en vanwege de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk bij beschikking wordt vastgesteld. De aftrek is bepaald op 30 percent van het verwerkte bedrag der subsidiabele kosten. Bij een subsidieverlening van 70 pct. – welk percentage veelal wordt gegeven – zijn dus ten laste van de eigenaar blijvend 30 pct. geheel aftrekbaar.

Artikel I, letter G. Artikel 46 Wet op de inkomstenbelasting 1964

In het algemene gedeelte van deze memorie is reeds gewezen op de noodzakelijkheid om met ingang van het jaar 1971 de grenzen in de buitengewone lastenregeling te herzien.

Het huidige systeem kent twee grenzen, te weten:

- een grens welke alleen geldt voor de uitgaven ter zake van ziekte, invaliditeit en bevalling;

- een algemene grens, welke geldt voor alle als buitengewone last in aanmerking komende uitgaven met inbegrip van die ter zake van ziekte, invaliditeit en bevalling voor zover deze hun „eigen” grens te boven gaan.

De eerste grens heeft ten doel ziektekosten enz. voor zover zij, gezien de hoogte van het daarmee gemoeide bedrag, als normale uitgaven zijn te beschouwen, buiten aanmerking te laten. De algemene grens beoogt de aftrek te beperken tot gevallen waarin de in aanmerking komende uitgaven in totaal een zodanig bedrag belopen dat van een *drukkende buitengewone* last kan worden gesproken.

Het wil de ondergetekenden voorkomen dat het uitsluiten van een bepaald gedeelte van de uitgaven en wel omdat deze uitgaven tot een zeker bedrag als normaal zijn aan te merken – in die zin dat zeer velen, zij het soms slechts bij tijd en wijle, tot het doen van die uitgaven genoopt worden – tot een juiste begrenzing van de aftrekbaarheid van de buitengewone lasten leidt, niet alleen wanneer het om uitgaven ter zake van ziekte, enz. gaat, maar ook wanneer het gaat om uitgaven voor onderhoud van familieleden en om uitgaven voor studie. Zoals in het algemene gedeelte van deze memorie reeds is uiteengezet, is ook de commissie-Hofstra deze mening toegedaan.

Stelt men voor elk van de uitgavencategorieën welke de huidige regeling reeds onderscheidt, een afzonderlijke grens, dan kan een algemene grens, hoewel die zich ook in deze situatie wel zou laten plaatsen, uit praktische overwegingen achterwege blijven.

Tot een nadere bezinning op de thans geldende grenzen is te meer aanleiding, gezien de bezwaren die daartegen in de praktijk blijken te bestaan. Deze bezwaren zijn tweërlei.

Onder meer als gevolg van de snelle ontwikkeling van de medische wetenschap en de steeds hoger wordende kosten in verband daarmee, vertonen de ziektekosten een voortdurende, sterke stijging. Deze tendens wordt terstond gevolgd door stijging van de premies van de ziekenfondsen en andere ziektekostenverzekeringen. Thans is de situatie zo dat het bedrag van de ziekenfondspremie de eerste grens ruimschoots overschrijdt en de tweede – algemene – grens zeer dicht nadert. Slechts geringe bedragen aan andere ziektekosten of minimale uitgaven van de andere categorieën zijn dan reeds voldoende om ook de tweede grens te overschrijden. Bij de parlementaire behandeling van het voorstel dat tot opname van de huidige tijdelijke grenzen in de wet heeft geleid, is uitvoerig ingegaan op de onaanvaardbaarheid van de daaraan verbonden conse-

quanties (Zitting 1967-1968 - 9325 en Zitting 1968-1969 - 9822).

Het bezwaar tegen de tweede, algemene grens van 4 pct ligt hierin, dat deze slechts met een zeer gering bedrag hoeft te worden overschreden om het *gehele* overigens voor aftrek in aanmerking komende (totaal)bedrag in mindering te kunnen brengen, zulks terwijl de belastingplichtige die de 4 pct.-grens niet haalt niets mag aftrekken. In de praktijk heeft dit systeem tot het ongewenste gevolg geleid dat krampachtige pogingen worden ondernomen om allerlei uitgaven waarvan vaak twijfelachtig is of zij wel als buitengewone lasten kunnen worden aangemerkt, op te voeren, die het totaalbedrag over de algemene grens heen moeten brengen. Bovendien is het niet bevredigend dat voor de drie categorieën die onze buitengewone lastenregeling kent, en die onderling sterk van karakter verschillen, één algemene grens, uitgedrukt in een vast percentage, wordt gesteld. Een wat grotere nuancering in deze, zou in elke categorie het beginsel dat alleen *drukkende* uitgaven als *buitengewoon* worden aangemerkt, beter tot zijn recht doen komen en daardoor bijdragen tot een betere verdeling van de belastingdruk. Voorts zij er op gewezen dat de algemene grens overigens geen absoluut gegeven is, aangezien zij wijziging ondergaat bij aanwezigheid van meer dan twee kinderen. Dit laatste is één van de oorzaken dat de tweede grens de buitengewone lastenregeling zowel voor de belastingplichtigen als voor de belastingadministratie tot een bewerkelijke materie maakt.

In de voorgestelde regeling is gepoogd aan de hiervoren genoemde bezwaren tegemoet te komen, de regeling te vereenvoudigen en daardoor overzichtelijker te maken.

De ondergetekenden handhaven hun standpunt dat een buitengewone last eerst dan tot belastingverlichting mag leiden, wanneer de betrekkelijke uitgave een onevenredig zware last op het besteedbare inkomen legt ten opzichte van vergelijkbare personen die in dezelfde inkomenspositie verkeren, maar niet noodzaaklijk zijn deze uitgaven te doen. Behalve dat in een buitengewone lastenregeling de soort van de uitgaven moet worden aangewezen om naar hun aard als buitengewoon te kunnen worden aangemerkt - dit is laatstelijk gebeurd bij de algemene belastingherziening -, moeten daarin ook de maatstaven worden aangegeven, waarnaar beoordeeld moet worden of een uitgave „drukkend” is. Teneinde dit laatste te realiseren is het noodzakelijk in de wet zekere grenzen te stellen.

Reeds eerder is gewezen op de bezwaren met betrekking tot het stellen van één algemene grens voor de drie buitengewone lastencategorieën te zamen. In de voorgestelde regeling komt zij niet meer voor. In de plaats daarvan is voor elke buitengewone lastencategorie een aparte drempel in het leven geroepen, die eerst overschreden moet worden waarna slechts het meerdere in mindering op het inkomen wordt gebracht. Een dergelijk systeem bestaat sedert 1965 reeds in de categorie van de ziekte-, bevallings- en invaliditeitskosten en voorts in de giftenregeling. Het opnemen van drie drempels lijkt op het eerste gezicht gecompliceerd, doch in feite betekent het een vereenvoudiging in vergelijking met de complicaties die de algemene grens thans onroep.

Zowel voor de categorie van de uitgaven voor levensonderhoud van familieleden, als voor die voor studie is de drempel gesteld op één pct. van het onzuivere inkomen met een maximum van f 200. In tegenstelling tot de ziektekosten - die iedereen wel in een of andere vorm heeft, waardoor zij binnen bepaalde grenzen het karakter van normale uitgaven, inherent aan het dagelijkse leven, dragen - komen deze twee soorten uitgaven minder algemeen voor, terwijl het in de gevallen waarin zij zich voordoen veelal - en dat geldt in het bijzonder voor de alimentatie-uitgaven - om verhoudingsgewijs belangrijke bedragen gaat. Daarom kan hier worden volstaan met het stellen van een lagere drempel dan bij de ziektekosten e.d., welke drempel mede ten doel heeft te voorkomen dat discussies ontstaan over uitgaven die kunnen worden gerekend tot de normale uitgaven die zeer velen hebben.

Overigens dient bedacht te worden dat in het bijzonder ook bij de uitgaven voor levensonderhoud van familieleden geldt,

dat zij ook in die zin „drukkende uitgaven” moeten zijn, dat de belastingplichtige zich daaraan redelijkerwijs niet kan onttrekken. Deze eis heeft ook betrekking op de grootte van het voor aftrek in aanmerking komende bedrag.

Hoewel de studiekosten qua uitgaven van een heel ander karakter zijn dan de uitgaven voor levensonderhoud van familieleden - zoals als bekend mag worden verondersteld heeft de aftrekmogelijkheid op dit punt ten doel de studiezin te stimuleren en zijn deze uitgaven uitsluitend op praktische gronden onder de buitengewone lasten gerangschikt - gelden voor de drempel voor deze categorie uitgaven mutatis mutandis dezelfde overwegingen als bij de uitgaven voor levensonderhoud.

Voor de resterende categorie uitgaven van de buitengewone lastenregeling, t.w. de ziekte-, bevallings-, invaliditeits- en overlijdenskosten, is de drempel gesteld op 10 pct. van het onzuivere inkomen met een maximum van f 2000. In het voorgaande is reeds terloops vermeld dat de ondergetekenden het standpunt innemen - hetgeen zij evenals hun ambtsvoorgangers ook steeds in het verleden hebben gedaan en waarvoor zij steun vinden in het rapport van de Commissie-Hofstra - dat uitgaven, hoezeer deze naar hun aard een buitengewone last kunnen zijn, nochtans niet als zodanig in aanmerking mogen worden genomen en derhalve niet tot aftrek mogen leiden, zolang deze uitgaven deel uitmaken van het normale bestedingspatroon van vrijwel iedere belastingplichtige. Met name wordt hier gedacht aan de premie voor het ziekenfonds en andere vormen van ziektekostenverzekering die tegenwoordig nagenoeg algemeen een vaste plaats innemen in het gezinsbudget. Maar ook daarnaast zijn er uitgaven, zoals bijvoorbeeld voor de huisapotheek, die weliswaar in het ruime verband van ziekte worden gedaan, doch die door hun algemeenheid het abnormale karakter missen.

Uitgaande van deze standpuntbepaling en hoezeer zij zich ervan bewust zijn dat het stellen van een grens voor de categorie van uitgaven ter zake van ziekte, enz. altijd enigszins arbitrair blijft, zijn de ondergetekenden van mening dat in het licht van het tegenwoordige ziektekostenniveau - na omrekening bedraagt de ziekenfondspremie nu reeds 8,8 percent van het fiscale loon - een drempel van 10 percent met een maximum van f 2000 verantwoord en aanvaardbaar is.

In dit verband zij nog gewezen op de uitgaven ter zake van overlijden. Hoewel niet ontkend kan worden dat er een zeker verschil in karakter bestaat tussen ziekte en invaliditeit enerzijds en overlijden anderzijds, staat bij deze gebeurtenissen toch wel sterk de onheilsgedachte op de voorgrond en vormt deze dientengevolge het bindende element. Door deze onmiskenbare samenhang passen de overlijdensuitgaven het beste in de categorie waartoe ook de uitgaven ter zake van ziekte en invaliditeit behoren. Ook in de huidige buitengewone lastenregeling zijn deze soorten uitgaven in dezelfde categorie opgenomen; de ondergetekenden zijn op de hiervoren uiteengezette grond van oordeel dat hierin geen wijziging behoort te worden gebracht. Dit impliceert evenwel dat de uitgaven ter zake van overlijden - te zamen met die ter zake van ziekte, bevalling en invaliditeit - in de nieuwe opzet de 10-percent-drempel moeten overschrijden, wil het meerdere aftrekbaar zijn.

Ten opzichte van de huidige regeling lijkt dit een niet aanzienlijke verzwaring. Bedacht dient echter te worden dat voor de beoordeling of de drempel wordt overschreden uitgaven ter zake van ziekte, enz. en die ter zake van overlijden te zamen in aanmerking worden genomen. De uitgaven ter zake van overlijden en de laatste ziekte van de overledene, die voor zover niet verzekerd, in beginsel als buitengewone lasten voor de belastingplichtige in aanmerking kunnen komen - hierbij dient voornamelijk te worden gedacht aan de uitgaven ter zake van overlijden en van laatste ziekte van tot het huishouden van de belastingplichtige behoord hebbende familieleden -, zullen door toevoeging van de eigen uitgaven ter zake van ziekte van de belastingplichtige veelal tot hun volle bedrag tot aftrek leiden. In de huidige regeling is dit gunstige effect van de eigen ziekte-uitgaven, door de aanwezigheid van de afzonderlijke drempel voor ziekte-uitgaven, geringer.

Voor wat betreft de in het eerste lid onder letter *b* van artikel 46 opgesomde soorten uitgaven, achten de ondergetekenden een nadere precisering noodzakelijk. Mede als gevolg van het ruim geformuleerde begrip „uitgaven ter zake van ziekte” in de huidige wettekst is in de praktijk een ontwikkeling waar te nemen, waarbij uitgaven als buitengewone last in aftrek worden gebracht, die naar de mening van de ondergetekenden in een te ver verwijderd verband staan met doel en strekking van een buitengewone lastenregeling. In dit verband denken zij bijvoorbeeld aan uitgaven wegens reizen in verband met ziekenbezoek en kraamvisite en de voor die gelegenheden gedane uitgaven voor bloemen, fruit of andere attenties. Zij zijn van oordeel dat, mede tegen de achtergrond van de gestegen welvaart, aftrek van dergelijke uitgaven niet langer op zijn plaats is. Laatstgenoemde omstandigheid is tevens van invloed geweest op hun standpunt dat het in aanmerking nemen als buitengewone last van extra-uitgaven voor het houden van een diët, voor reizen om gezondheidsredenen enz. weinig bevredigend is, omdat in deze gevallen de grens tussen normale en buitengewone uitgaven moeilijk te trekken is. Hierbij willen de ondergetekenden er op wijzen dat uitgaven wegens buitengewone lasten eventueel met bewijsstukken aangetoond moeten worden. Bij uitgaven als de hierbedoelde is dat vrijwel onmogelijk, hetgeen de mogelijkheid van controle door de fiscus illusoir maakt.

Aan de opsomming van het tweede lid van het voorgestelde nieuwe artikel 46 ligt de gedachte ten grondslag dat uitsluitend uitgaven ter zake van ziekte, invaliditeit en bevalling als buitengewone last in aanmerking dienen te worden genomen, indien en voor zover zij in direct verband met die ziekte, invaliditeit of bevalling kunnen worden gebracht en de belastingplichtige zich daaraan op grond van medische noodzaak redelijkerwijs niet kan onttrekken. Tot de uitgaven voor genees-, heel- en verloskundige hulp moeten in dit verband ook gerekend worden de premies van ziekenfondsverzekeringen en andere ziektekostenverzekeringen, alsmede de contributies aan kruisverenigingen. Teneinde tot een bevredigende afbakening van de overige uitgaven voor ziekte, enz. te komen gaan de gedachten van de ondergetekenden uit naar de regelingen inzake de genees-, heel- en verloskundige hulp zoals die zijn vervat in de verstrekkingenpakketten krachtens de Ziekenfondswet en de Algemene wet bijzondere ziektekosten. Ook hierin zijn behandelingen of geneeswijzen die slechts in zijdelings verband met de ziekte, enz. staan, uitgesloten.

Artikel 1, letter H. Artikel 47 Wet op de inkomstenbelasting 1964

Overeenkomstig de bij de buitengewone lastenregeling voorgestelde wijziging, worden in overeenstemming met het advies van de commissie-Hofstra, de grenzen voor de giftenaftrek gerelateerd aan het onzuivere inkomen in plaats van aan het onzuivere inkomen verminderd met de persoonlijke verplichtingen.

Artikel 1, letter I. Artikel 53 Wet op de inkomstenbelasting 1964

De bevoegdheid welke de Minister van Financiën volgens de gewijzigde redactie zal hebben is die tot verdere uitwerking van de tabel in tariefgroep III voor belastbare inkomens van f 60 000 en hoger.

Naarmate het algemene inkomensniveau stijgt, wordt de behoefte groter aan een verdere uitwerking van de inkomstenbelastingtabel, waardoor ook de belasting verschuldigd in tariefgroep III – althans bij een aftrek voor niet meer dan 10 kinderen – tot bij het hoogste in de tabel vermelde inkomen onmiddellijk kan worden afgelezen. Het gaat hier om een bevoegdheid welke de Minister ingevolge de wet van 10 februari 1965, *Stb.* 72, reeds had (zie artikel III, tweede lid, van die wet), doch welke in de wet van 18 december 1969, *Stb.* 554, waarbij de inkomstenbelastingtabel werd vervangen, ten onrechte niet werd gecontinueerd.

De wijziging van het tweede lid van artikel 53 houdt verband met hetgeen is bepaald in het nieuwe artikel 54a. Dat in een

geval waarin een belastingplichtige alleen naar een bijzonder tarief belast inkomen geniet, de bejaarden- en de arbeidsongeschiktheidsaftrek kan worden toegepast, is niet met de bewoordingen van de geldende tekst, doch wel met die van de thans in artikel 53, tweede lid, voorgestelde wijziging en met het nieuwe artikel 54a in overeenstemming.

Artikel 1, letter J. Artikel 54, artikel 64, derde lid, en artikel 65, tweede lid, Wet op de inkomstenbelasting 1964

De thans voorgestelde regeling voor de werkende gehuwde vrouw komt, gelijk reeds in het algemene gedeelte van deze memorie is gemeld, overeen met de regeling die als hoofdvariant II (vernieuwde regeling) is aangeduid in de Nota inzake de fiscale positie van de werkende gehuwde vrouw (Zitting 1969-1970, **10 515**, nr. 2). Aangezien deze vernieuwde regeling in die nota reeds uitvoerig is beschreven en toegelicht, menen de ondergetekenden hier te mogen volstaan met een verwijzing naar die nota.

De regeling voor de in het bedrijf van haar man meewerkende vrouw komt naar haar systeem overeen met de meergemelde nota inzake de fiscale positie van de werkende gehuwde vrouw. De reden waarom, ondanks aandrang in die richting, geen ander systeem is gekozen, is reeds medegedeeld in het algemene gedeelte van deze memorie. Daarin is tevens aangegeven waarom voor het aan de vrouw toe te rekenen deel van de winst de hogere percentages van 35 en 22½ zijn gekozen in plaats van de in de nota genoemde percentages van 30 en 20.

In de evengemelde nota heeft de tweede ondergetekende gesproken over de vrouw die hele of nagenoeg hele dagen in de onderneming van haar man werkt en over de vrouw die dat halve dagen doet en dus haar tijd grotendeels besteedt aan arbeid in die onderneming. Hij heeft zich in de nota hiertoe beperkt omdat dit voldoende leek voor het uiteenzetten van de bedoeling; hij was er zich echter toen reeds van bewust dat er zich vele gevallen van onregelmatig meewerken voordoen die niet onder deze bewoordingen vallen, maar redelijkerwijs toch op dezelfde wijze moeten worden behandeld. Hij denkt daarbij aan vrouwen die in het hoogseizoen langere dan normale volle arbeidsdagen maken en buiten dat seizoen kortere arbeidsdagen; deze vrouwen kunnen gemiddeld zeer wel overeenkomen met vrouwen die doorlopend hele dagen werken. Ook heeft hij gedacht aan vrouwen die in het seizoen of op de drukste dagen van de week volle dagen meewerken en daarbuiten niet of nauwelijks, zodat zij gemiddeld kunnen overeenkomen met vrouwen die doorlopend halve dagen meewerken. De wettelijke formulering is daarom zo gekozen dat vergelijkbare gevallen zoveel mogelijk gelijk worden behandeld volgens het in de nota reeds aangegeven principe, dat ook meebrengt dat alle vrouwen die meer dan in onbetekenende mate – in de wettekst: anders dan bijkomstig – meewerken in de onderneming van haar man ten minste zullen genieten de minimumaftrek van f 1000 (voor 1971 f 700), die is voorzien in de voorgestelde aftrekregeling voor de werkende gehuwde vrouw. De ondergetekenden hebben goede hoop dat deze regeling tot belangrijk minder geschillen aanleiding zal geven dan de bestaande.

De wijziging van het bedrag van f 555 in f 1000 (voor 1971 f 700) in de artikelen 64 en 65 houdt verband met de verhoging van het minimum van de aftrek voor de werkende gehuwde vrouw; de gewijzigde bepalingen strekken ter voorkoming van aanslagen in de inkomstenbelasting waarop geen of slechts kleine bedragen zouden zijn in te vorderen of terug te geven.

In het tweede lid van artikel 54 wordt voorgesteld de arbeidsinkomsten van de werkende gehuwde vrouw ter zake waarvan de aftrek wordt toegepast, uit te breiden met uitkeringen ingevolge de Werkloosheidswet. Deze uitbreiding berust op dezelfde gronden als die genoemd in de toelichting op de overeenkomstige uitbreiding in het tweede lid van het nieuwe artikel 37.

Artikel I, letter K. Artikel 54a Wet op de inkomstenbelasting 1964

Met de opneming van het nieuwe artikel 54a wordt in de eerste plaats beoogd de thans geldende omslag van persoonlijke verplichtingen, buitengewone lasten, aftrekbare giften en verrekende verliezen over het volgens de tabel belaste deel en over het naar een bijzonder tarief belaste deel van het (onzuiver) inkomen te doen vervallen. Zulks zal leiden tot een aanmerkelijke vereenvoudiging van de berekening van de belasting indien naast het tabeltarief ook een bijzonder tarief van toepassing is. Anderzijds heeft een belangrijke reden welke voor de omslag pleitte – te weten dat voorkomen dient te worden dat bepaalde tot de persoonlijke verplichtingen, enz. te rekenen uitgaven zoveel mogelijk worden verschoven naar een jaar waarin de naar het bijzondere tarief belaste bate wordt genoten – onder de Wet op de inkomstenbelasting 1964 aan betekenis ingeboet.

Over de vraag of de omslag door de redelijkheid wordt gevorderd, kan verschillend worden geoordeeld. Belangrijke overweging voor een ontkennende beantwoording van deze vraag is dat naar mag worden aangenomen de bedragen welke als persoonlijke verplichtingen, buitengewone lasten en aftrekbare giften ten laste van het inkomen kunnen worden gebracht, doorgaans uit het normale inkomen worden betaald.

Zoals met betrekking tot de voorgestelde wijziging van artikel 53, tweede lid, reeds werd opgemerkt, is in het onderhavige artikel 54a ook artikel 53 genoemd om buiten twijfel te stellen dat de bejaarden- en arbeidsongeschiktheidsaftrek ook kan worden toegepast indien de belastingplichtige alleen naar een bijzonder tarief belast inkomen geniet.

Voorts is ook artikel 54 genoemd. Dit houdt in dat, anders dan voorheen, in de gevallen waarin een werkende gehuwde vrouw door arbeid zowel naar het tabeltarief als naar het bijzondere tarief te belasten arbeidsinkomsten geniet, de aftrek van artikel 54 niet meer over deze beide gedeelten van haar arbeidsinkomsten zal worden omgeslagen. De aftrek komt – voor de berekening van de verschuldigde belasting – zoveel mogelijk in mindering op het bij de man te belasten tabelinkomen, met inbegrip van het deel dat door de vrouw is verdiend.

In verband met de in de gewijzigde tekst van de artikelen 53 en 54 voorkomende woorden „uitsluitend voor de berekening van de verschuldigde belasting”, zij er op gewezen dat de bedoeling hiervan in zoverre gelijk is aan die van de woorden „uitsluitend voor de toepassing van de tabel” dat de aftrekposten waarom het hier gaat geen invloed hebben op de hoogte van het inkomen of van het belastbare inkomen en dus bijvoorbeeld niet kunnen leiden tot een negatief inkomen (een verlies).

Met het noemen van artikel 48 wordt beoogd de afschaffing van de omslag van persoonlijke verplichtingen enz. op overeenkomstige wijze te laten gelden ten aanzien van buitenlandse belastingplichtigen.

Artikel I, letters L en Q. Artikelen 57 en 77 Wet op de inkomstenbelasting 1964

De regeling welke in artikel 27, eerste lid, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 is neergelegd, werd in het leven geroepen voornamelijk om een einde te maken aan het misbruik dat door het aan- en verkopen van rentespaarbrieven kon worden gemaakt van de mogelijkheden welke het Besluit op de inkomstenbelasting 1941 bood: de meegekochte rente kwam in mindering van het progressief belast inkomen, terwijl bij verkoop diezelfde rente, vermeerderd met de inmiddels gerijpte rente, werd belast naar het bijzonder tarief van maximaal veertig pct.

Zoals in het algemene gedeelte van deze memorie reeds werd opgemerkt kan langs de weg van aankoop van rentespaarbrieven nog steeds belasting worden ontgaan. Hierbij moet in het bijzonder worden gedacht aan de mogelijkheid om door financiering van de aankoop met geleend geld en de daaruit voortvloeiende renteverplichting, het belastbare inkomen terug te brengen tot een niveau waarbij een aanzienlijk lager margi-

naal belastingpercentage geldt dan waarmede de belastingplichtige normaal wordt geconfronteerd, mogelijk zelfs een percentage van minder dan twintig. Worden de rentespaarbrieven verkocht nadat het inkomen een drietal jaren aldus is „gedrukt”, dan kan de tijdens de bezitsperiode gerijpte rente tegen een zeer matig belastingtarief – van niet zelden twintig pct. – worden genoten. Artikel 14, vijfde lid, van de Wet op de vermogensbelasting 1964 kan in die gevallen de mogelijkheid van verder voordeel bieden.

Door in overeenstemming met hetgeen de commissie-Hofstra op dit punt voorstelt, de mogelijkheid van toepassing van het tarief van artikel 57 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 met betrekking tot de inkomsten uit rentespaarbrieven op te heffen, wordt naar het de ondergetekenden voorkomt het gesignaleerde misbruik doeltreffend bestreden en wel op een wijze die in gevallen waarin van misbruik geen sprake is, belastingplichtigen niet op onredelijke wijze in hun belangen schaadt. Reeds aanwezige belangen moeten naar het oordeel van de ondergetekenden echter worden ontzien. In het nieuwe tweede lid van artikel 77 is op dit punt een voorziening getroffen.

Artikel I, letters M t/m P. Artikelen 63, 63a, 64 en 65 Wet op de inkomstenbelasting 1964

In deze onderdelen zijn twee wijzigingen verwerkt, te weten een vereenvoudiging – zowel voor belanghebbenden als voor de administratie – van de procedure die leidt tot gehele of gedeeltelijke teruggaaf van voorheffingen, alsmede een verhoging van de inkomens- en loongrens waarbeneden de heffing van loonbelasting niet wordt gevolgd door een aanslag in de inkomstenbelasting.

Gehele of gedeeltelijke teruggaaf van voorheffingen

Teruggaaf van voorheffingen vindt plaats in een drietal gevallen, te weten:

a. aan degenen wier inkomen zo laag is, dat er geen inkomstenbelasting verschuldigd is; zij krijgen alle voorheffingen terug mits deze te zamen meer dan f 10 belopen;

b. aan degenen die wel een belast inkomen hebben, doch niet voor een verplichte aanslag in aanmerking komen; zij krijgen, indien de voorheffingen de verschuldigde inkomstenbelasting zowel met vijf pct. als met ten minste f 25 overtreffen, het surplus van de voorheffingen boven de verschuldigde inkomstenbelasting terug;

c. aan de onder b bedoelde belastingplichtigen, bij wie het surplus beneden het minimum van vijf pct. en f 25 blijft; zij krijgen de eventueel ingehouden dividendbelasting en kansspelbelasting terug, mits deze te zamen meer dan f 10 belopen.

Voor alle drie teruggaafvormen geldt dat om teruggaaf te verkrijgen een verzoek moet worden gedaan en wel bij een aangifte. Voor deze aangifte is het zgn. T-biljet ingesteld.

Voor het overige bestaan er echter tussen de teruggaafvormen allerlei verschillen die de regeling administratief moeilijk uitvoerbaar maken en de resultaten derhalve voor belanghebbenden ondoorzichtig doen zijn. De bedoelde verschillen zijn gelegen in:

– het ontbreken van een termijn waarbinnen het verzoek moet worden gedaan dat gericht is op de teruggaafmogelijkheden a en c, terwijl voor de teruggaafmogelijkheid b (aanslag op verzoek) wel een termijn (nl. van zes maanden) is gesteld;

– het in de gevallen a en c verlenen van teruggaaf bij beschikking en het verlenen van teruggaaf in geval b door middel van een per saldo negatieve aanslag;

– het vervallen van de mogelijkheid om een aanslag op verzoek vast te stellen indien de aangifte niet is gedaan binnen de gestelde termijn van zes maanden (alsdan wordt, mits binnen een jaar na ommekomst van die zes maanden aangifte is gedaan, nog wel ambtshalve teruggaaf verleend; dit geschiedt dan uiteraard niet in de vorm van een aanslag, maar in de vorm van een niet met rechtsmiddelen aan te tasten administratieve beslissing).

Hierbij komt nog dat, vooral in de gevallen *b* en *c*, de belanghebbende veelal zelf niet weet welk verzoek voor hem het gunstigste resultaat heeft. Hij zal in verband met het ingeburgerd zijn van het begrip „aanslag op verzoek” een aanslagbiljet met een saldo terug te geven verwachten, maar krijgt dan in een aantal gevallen in plaats daarvan een beslissing in een andere vorm, namelijk een beschikking tot teruggaaf dan wel een ambtshalve verleende, niet appellabele teruggaaf. De materie wordt nog gecompliceerder omdat in een aantal gevallen een T-biljet tot een teruggaaf zou kunnen leiden, terwijl dit formeel niet het geval is indien aangifte is gedaan op een gewoon aangiftebiljet. Alsdan is er immers geen verzoek gedaan en kan een teruggaaf niet anders dan ambtshalve worden verleend.

Tot welk een onoverzichtelijke situatie vorenbedoelde verschillen leiden blijkt duidelijk uit het formulier waarop de beslissing inzake de gehele of gedeeltelijke teruggaaf van voorheffingen aan de belanghebbenden wordt medegedeeld. Op de achterzijde daarvan moesten niet minder dan acht mogelijke motiveringen worden opgenomen. In vrijwel elke van deze motiveringen is weer een combinatie van appellabele en niet appellabele beslissingen verwerkt.

De ondergetekenden zijn van oordeel dat de teruggaafregeling belangrijk kan worden vereenvoudigd door het treffen van de volgende maatregelen.

1. De eis dat een verzoek om teruggaaf moet worden gedaan, komt te vervallen. Voldoende is dat er aangifte is gedaan.

2. De aangifte moet voor alle drie teruggaafvormen worden gedaan binnen één termijn. Deze termijn dient enerzijds duidelijk langer te zijn dan de termijn van zes maanden die thans geldt voor de aanslag op verzoek, doch anderzijds niet zo lang dat de controle en de administratieve verwerking van de teruggaafposten op grote bezwaren gaat stuiten. De tweede ondergetekende stelt zich voor deze termijn te bepalen op één jaar na afloop van het kalenderjaar.

3. Alle beslissingen inzake teruggaaf van voorheffingen worden gegoten in de vorm van een aanslag. Dit komt de eenvoud ten goede, en betekent tevens dat al deze beslissingen vatbaar zijn voor bezwaar en beroep. Om de aanslagtechniek mogelijk te maken is het echter nodig dat de aangiften die gericht zijn op het verkrijgen van teruggaaf van voorheffingen binnen een zodanige termijn worden gedaan dat het onderzoek van die aangiften en de administratieve verwerking van de beslissing in de aanslagregeling van het desbetreffende jaar kunnen worden ingepast.

Een en ander is gerealiseerd door in artikel 65, eerste lid, letter *b*, het beginsel „geen aanslag” van artikel 64 terzijde te stellen voor belastingplichtigen die binnen het Rijk wonen en aangifte hebben gedaan, onverschillig of en in welke mate de voorheffingen de verschuldigde inkomstenbelasting te boven gaan. Voor de onbelaste posten wordt dan ingevolge het nieuwe artikel 63*a*, indien er althans aangifte is gedaan, de aanslag vastgesteld op nihil, en worden alle voorheffingen verrekend indien zij te zamen meer bedragen dan f 10.

In de belaste posten moet worden onderscheiden tussen de oude aanslag op verzoek en de teruggaaf van alleen dividendbelasting c.q. kansspelbelasting. Voor de eerstbedoelde gevallen wordt ingevolge het nieuwe vierde (voorheen ingevolge het eerste) lid van artikel 65 de aanslag vastgesteld op het door de tabel aangewezen bedrag onder verrekening van de voorheffingen. Teruggaaf blijft slechts dan achterwege indien de voorheffingen niet ten minste vijf pct. of f 25 hoger zijn dan de verschuldigde inkomstenbelasting. Wordt deze grens niet gehaald dan wordt de aanslag vastgesteld op nihil en blijft verrekening van de ingehouden loonbelasting achterwege. Alsdan vindt alleen verrekening plaats van dividendbelasting c.q. kansspelbelasting. Teruggaaf daarvan blijft achterwege indien niet de grens van f 10 wordt gehaald.

De nieuwe regeling, die veel doorzichtiger is dan de oude brengt geen wijziging in de gevallen waarin teruggaaf mogelijk is en evenmin in de omvang van de teruggaaf. Ook onder de nieuwe regeling zal de voor belanghebbende gunstigste teruggaafmogelijkheid worden gehanteerd. Moest echter onder de oude regeling in een belangrijk aantal gevallen worden volstaan met een ambtshalve verleende teruggaaf, onder de nieuwe regeling zal de beslissing steeds in bezwaar en beroep kunnen worden getoetst. Slechts op één punt dient een wijziging te worden gesignaleerd. Terwijl in de bestaande regeling slechts voor de aanslag op verzoek gold dat zij alleen toepassing kon vinden ten aanzien van binnen het Rijk wonende belastingplichtigen, zal dit in de nieuwe regeling algemeen gaan gelden, derhalve ook voor de vroegere teruggaven bij beschikking. Dit betekent met name dat de buitenlander die gedurende een deel van het jaar hier te lande werkzaam is en in die periode een inkomen verwerft dat in verband met het vervallen van het belastingtijdvak voor de inkomstenbelasting ongrijpbaar is, voortaan de ingehouden loonbelasting niet meer gerestitueerd kan krijgen. Dit resultaat is destijds reeds beoogd met onderdeel XX, letter B, van de derde nota van wijziging op het ontwerp van Wet op de inkomstenbelasting 1960 (Zitting 1963-1964-5380, stuk nr. 34, toegelicht op blz. 7, rechter kolom). Ten onrechte is destijds de beperking tot binnenlands belastingplichtigen alleen opgenomen in het huidige artikel 65, eerste lid, letter *b*, en niet ook in het huidige artikel 63, tweede lid.

Verhoging van de aanslaggrens

Voor een motivering van de voorgestelde verhoging van de inkomens- en loongrens waarbeneden de heffing van loonbelasting niet wordt gevolgd door een aanslag in de inkomstenbelasting, indien ook overigens aan de in artikel 64 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 gestelde voorwaarden wordt voldaan, moge worden verwezen naar het algemene gedeelte van deze memorie. Ter nadere informatie moge het volgende overzicht dienen, waarin over een aantal jaren is vermeld de toeneming onderscheidenlijk de afnemering van het aantal aanslagen in de inkomstenbelasting.

belastingjaar	toeneming + afnemering —
1964	+ 94 000 ¹⁾
1965	— 44 000 ²⁾
1966	+ 99 000
1967	+ 221 000
1968	— 161 000 ³⁾
1969	geschat + 165 000
1970	geschat + 265 000

In bovenstaand overzicht zijn niet opgenomen de belastingplichtigen die zelf om een aangiftebiljet vragen ten einde een teruggaaf van ingehouden loonbelasting enz. te verkrijgen, de zgn. „T-posten”. Het aantal van deze posten neemt ieder jaar toe, zoals uit het volgend overzicht moge blijken.

belastingjaar	toeneming aantal T-posten
1964	—
1965	128 000
1966	43 000
1967	26 000
1968	53 000
1969	geschat 35 000
1970	geschat 35 000

1) Verhoging van de aanslaggrens van f 8 650 tot f 10 000.

2) Verhoging van de aanslaggrens van f 10 000 tot f 12 000.

3) Verhoging van de aanslaggrens van f 12 000 tot f 15 000.

Wijzigingen in de loonbelasting

Artikel II, letters A, B, C en D. Artikelen 14, 15, 17, 18, 19 en 22 Wet op de loonbelasting 1964

De wijzigingen, welke met betrekking tot deze artikelen van de Wet op de loonbelasting 1964 worden voorgesteld, houden verband met de wijzigingen welke ten aanzien van de artikelen 35, 36, 37, 46, 47 en 57 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 worden voorgesteld en hiervóór reeds zijn toegelicht.

Artikel II, letter E. Artikel 23 Wet op de loonbelasting 1964

In verband met de wijziging van de aftrekregeling voor de werkende gehuwde vrouw in de inkomstenbelasting (Artikel I, letter E, van het wetsontwerp) is het voorheffingspercentage op het loon van de in dienstbetrekking werkende gehuwde vrouw opnieuw bezien. Daarbij is, overeenkomstig het voorstel van de commissie-Hofstra en de toezegging in de nota inzake de fiscale positie van de werkende gehuwde vrouw (10 515), in dit voorheffingsstarief verwerkt de thans nog aan de tariefstoepassing voorafgaande aftrek van de som van het minimum van de arbeidskostenaf trek en het minimum van de aftrek voor de werkende gehuwde vrouw, thans te zamen uitmakende f 795 per jaar. De ondergetekenden zijn daarbij tot de conclusie gekomen dat een voorheffing van 12½ pct. van het loon van de gehuwde vrouw het meest beantwoordt aan de wens om bij de afrekening door middel van aanslagen in de inkomstenbelasting en de premieheffing A.O.W. enz. financiële moeilijkheden voor het echtpaar zoveel mogelijk te vermijden. Bij de beoordeling van dit percentage en vergelijking met het thans geldende, dient enerzijds te worden bedacht, dat het voorgestelde percentage, zoals hiervóór reeds opgemerkt, zal worden berekend over een hoger bedrag, namelijk over het loon in fiscale zin, zonder meer, en voorts dat een ruimere aftrek voor de werkende gehuwde vrouw zal komen te gelden, doch mag anderzijds niet uit het oog worden verloren, dat sedert 1964 toen het thans geldende percentage werd vastgesteld, de lonen zodanig zijn gestegen, dat bij de sterke progressie van het tarief van de inkomstenbelasting, een verlaging van het percentage welke men overigens op grond van het vorenstaande zou verwachten, niet verantwoord is. Indien het gezamenlijke inkomen van het echtpaar echter uitgaat boven circa f 30 000, zal dit voorheffingspercentage in menig geval ontoereikend zijn. Overeenkomstig de op blz. 17 van de nota (10 515) geopperde gedachte stellen de ondergetekenden voor om voor deze gevallen in een nieuw derde lid van artikel 23 de mogelijkheid te openen, dat de inspecteur op verzoek van de vrouw een hoger voorheffingspercentage vaststelt, dat is afgestemd op de in haar geval te verwachten fiscale verplichtingen.

Artikel II, letter F. Artikel 28 Wet op de loonbelasting 1964

Van de werknemer die geen werknemersverklaring inlevert, wordt de loonbelasting ingehouden naar het hoogste tarief, te

weten het tarief dat geldt voor ongehuwden die jonger zijn dan 40 jaar.

Het loonbelastingtarief dat geldt voor werkende gehuwde vrouwen, te weten 12½ pct., is echter beneden een bepaald loon hoger dan bedoeld ongehuwdentarief. Het in artikel 28, tweede lid, tweede volzin, vermelde inkomen van f 8100 behoeft wijziging nu de grondslag waarover het percentage van 12½ wordt berekend zal worden gewijzigd (zie hiervóór bij de wijziging van artikel 23).

De ondergetekenden menen, dat van deze gelegenheid gebruik dient te worden gemaakt om de Minister de bevoegdheid te verlenen evenbedoeld inkomensbedrag vast te stellen.

Artikel III. Wijzigingen in de inkomstenbelasting 1971

Dit artikel behelst de reeds in het algemene gedeelte van deze memorie toegelichte maatregel om de inkomens welke even boven de in 1971 geldende belastingvrije voet liggen, buiten de belastingheffing te houden. Zij is met name van belang voor de A.O.W.-trekkers die geen andere inkomsten genieten.

Artikel IV. Overgangsregelingen

Artikel IV, tweede lid, letter a, bevat een overgangsregeling die voorkomt, dat personen die recentelijk ter verkrijging van een eigen woning verplichtingen hebben aangegaan en er daarbij van zijn uitgegaan, dat uitgaven voor onderhoud – veelal achterstallig onderhoud – voor de heffing van de inkomstenbelasting aftrekbaar zouden zijn, door de onderhavige regime-wijziging in hun verwachtingen zouden worden beschaamd.

Artikel IV, tweede lid, letter b, bevat de reeds in het algemene gedeelte van deze memorie toegelichte temporisering van de verruiming van de aftrek werkende gehuwde vrouw voor 1971.

Artikel IV, tweede lid, letter c, voorkomt met name, dat restauratiekosten van een als monument aan te merken eigen woning, welke reeds in mindering van het inkomen zijn gebracht ingevolge het thans geldende regime, op grond van het bepaalde in het vierde lid van het nieuwe artikel 42a van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 nogmaals in aftrek worden gebracht. Evenzo dient de na het in werking treden van het nieuwe regime ontvangen subsidie met betrekking tot restauratiekosten die voordien zijn afgetrokken, bij het inkomen te worden geteld.

De Minister van Financiën,

H. J. WITTEVEEN.

De Staatssecretaris van Financiën,

F. H. M. GRAPPERHAUS.